

הלכות שבת פרק ט"ז (תורגם אוטומטית)

Hebrew

תורגם אוטומטית

סיכום השיעור

רמב"ם הלכות שבת פרק ט"ז — מוקף שלא לדירה, דיני מחיצות

[דיגרסיה: סדר הרמב"ם — דאורייתא ודרבנן]

הרמב"ם בדרך כלל מקפיד להפריד בין דאורייתא ודרבנן — הוא כותב תחילה את כל ל"ט מלאכות (דאורייתא), ורק אחר כך (פרקים כ"א-כ"ג) מביא את השבותים/דרבנן. אבל בהוצאה כותב הוא כבר בפרק ט"ז (ולפני כן) הרבה הלכות דרבנן (כרמלית, מוקף שלא לדירה, וכו') יחד עם הלכות דאורייתא, במקום להמתין עד פרק כ"ג. הסבר אפשרי הוא שהרמב"ם הולך במקצת לפי סדר המשנה, שמונה תחילה את ל"ט מלאכות ואחר כך מאריכה בפרטי הוצאה. אבל נשארתי בעיה עם הסדר, והמסקנה היא שהוצאה היא ממש בלתי אפשרי להפריד לדאורייתא/דרבנן, ולכן לא עשה זאת.

הלכה א — מקום שהוקף שלא לדירה

דברי הרמב"ם

"מקום שלא הוקף לדירה... כגון גנות ופרדסים, וכן המקיף מקום בארץ לשמרן, וכיוצא בהן — אם יש בגובה המחיצות עשרה טפחים או יתר, הרי זו רשות היחיד לחייב המוציא והזורק והמושיט מרשות הרבים לזו... אבל אין מטלטלין בכולן אלא אם כן יש בה בית סאתים ופחות. אבל אם יש בה יותר מבית סאתים — אסור לטלטל בה אלא ארבע אמות ככרמלית."

פשט

מקום המוקף מחיצות אבל לא לדירה (כגון גנות, פרדסים, או שטח שמשמרים אותו), אם המחיצות גבוהות עשרה טפחים — הוא רשות היחיד לחומרא (חייב על הוצאה/זריקה/הושטה מרשות הרבים לשם). אבל לקולא (טלטול בתוכו) — רק אם הוא בית סאתים או פחות. גדול מבית סאתים — מותר לטלטל רק ארבע אמות, כמו כרמלית.

חידושים והסברים

1. "הוקף לדירה" לעומת "שלא לדירה": אם הוא הוקף לדירה אין בעיה — אפילו ארמון גדול מאוד הוא רשות היחיד ללא כל הגבלה. כל דין בית סאתים נאמר רק על מוקף שלא לדירה.

2. פירוש "לעבר": "כדי תשמישו לעבר" פירושו שמירה (עושים מחיצות כדי שבהמות/אנשים לא ייכנסו), או אזורר (הולכים שם לטייל, לא לגור).

3. הדין הכפול — חומרא וקולא: המקום הוא מדאורייתא רשות היחיד (כי יש לו מחיצות של עשרה טפחים). החומרא נשאר: הוצאה מרשות הרבים לשם חייבת מדאורייתא. אבל מדרבנן אסור חכמים לטלטל בתוכו (אם גדול מבית סאתים), כי הוא מקבל דין כרמלית לגבי טלטול בתוכו.

4. הסבר מדוע חכמים התייחסו אליו ככרמלית: רשות היחיד/רשות הרבים אינו ממש "פרטי"/"ציבורי" — זה קשור לאיך זה נראה. מוקף גדול שלא לדירה נראה כרשות הרבים — הוא גדול, לא גרים שם, מסתובבים שם כמו בכרמלית. זה לא נראה כחצר פרטית, לכן חכמים התייחסו אליו ככרמלית לגבי טלטול.

עמוד שגבוה עשרה ורחב בית סאתים

דברי הרמב"ם

במה גבוהה עשרה טפחים ורחבה עד בית סאתים — מטלטלין בכולה. יותר מבית סאתים — רק ארבע אמות.

פשט

במה גבוהה מקבלת דין רשות היחיד מדאורייתא (כי היא גבוהה עשרה), אבל חכמים הגבילו את הטלטול עד בית סאתים. יותר מבית סאתים מקבלת דין כרמלית לענין טלטול בתוכה.

חידושים

- השיעור "עמוד" אינו פירושו עמוד צר, אלא כל שטח מוגבה — אי שלם, במה, אבן רחבה. זה יכול להיות גם חריץ (שטח מעומק) או לוח. הרמב"ם מונה בכל הלכה את הדרכים השונות שבהן ניתן להיות רשות היחיד: (1) מחיצות, (2) עמוד (שטח מוגבה), (3) לוח — כל שלושתם דרכים להשיג דין רשות היחיד.

סלע שבים — אבן בים

דברי הרמב"ם

סלע שבים: אם פחות מעשרה — בטל לים (כרמלית), מטלטלין ממנה לים ומן הים לתוכה. אם גבוה עשרה ורחב עד בית סאתים — רשות היחיד, מטלטלין בכולה, אבל אסור ממנה לים ומן הים לתוכה. אם גבוה עשרה אבל יותר מבית סאתים — אף על פי שהוא רשות היחיד, הואיל ואסור לטלטל בו אלא בארבע אמות ככרמלית, מותר לטלטל ממנה לים ומן הים לתוכה.

פשט

שלוש דוגמאות של סלע שבים:

1. פחות מעשרה — כרמלית כמו הים עצמו.
2. גבוה עשרה, עד בית סאתים — רשות היחיד גמורה, עם קולא (מטלטלין בכולה) וחומרא (אין לטלטל אל/מן הים).
3. גבוה עשרה, יותר מבית סאתים — מקבל דין כרמלית לקולא (מותר ממנה לים) ולחומרא (רק ארבע אמות בתוכה).

חידושים

1. קושיא: מדוע בסלע שבים יותר מבית סאתים נותנים רק חומרא אחת (ארבע אמות בתוכה) אבל לא שתי החומרות (גם לא לטלטל בתוכה, גם לא לטלטל אל הים)? בקרפף רגיל יותר מבית סאתים יש שתי החומרות!

2. תירוץ — דבר שאינו מצוי לא גזרו בו: חז"ל לא גזרו שתי החומרות כי זה "דבר שאינו מצוי". הרשב"א מביא שפירוש "דבר שאינו מצוי" הוא לא שאבנים כאלה לא קיימות בעולם (יש אלפי כאלה), אלא שאינו מצוי שאדם יטלטל מספינה לאבן ומהאבן לספינה. כלומר, המעשה של טלטול בין הסלע והים אינו דבר יומיומי.

3. משל הפיל: מובאת ראייה מברכת "משנה הבריות" על פיל — אף שיש פילים רבים בעולם, לאדם הבודד זה לא מצוי. "מצוי" נמדד יחסית לכמה אנשים פוגשים זאת, לא כמה זה קיים בעולם. אבל החברותא לא מסכים למשל הזה, כי באבן ליד עיר זה מצוי לתושבי העיר.

4. עיקר הפשט (ראב"ד/רשב"א): "דבר שאינו מצוי" פירושו שמעשה הטלטול מספינה לסלע אינו דבר רגיל. כלל גזירות חכמים הוא: גוזרים רק על דברים שקורים לעתים קרובות, שיכולים להוביל לפרצה. דבר שקורה לעתים רחוקות — "לא גזרו בו."

אומר שהתנאי של ארכו כשנים ברחבו חל רק כאשר זה בדיוק בית סאתים. בקטן מבית סאתים פשוט מותר ללא תנאי זה. זה מתאים ללשון הרמב"ם "מקום שיש בו כמדה הזאת" — שפירושו בדיוק המידה.

5. **קושיא על גישה זו:** אם התנאי חל רק בדיוק בית סאתים, קשה — כי בקטן מבית סאתים היינו יכולים לקבל שטח ארוך מאוד וצר, שלא נראה כחצר כלל. זה לא נפתר סופית.

פרץ וגדר לשם דירה — כיצד הופכים מקום שלא הוקף לדירה להוקף לדירה

דברי הרמב"ם

"מקום שהוקף שלא לשם דירה — אם פרץ בו פרצה יתר על עשר אמות בגובה עשרה טפחים וגדר בה לשם דירה — מותר לטלטל בכולה. אפילו פרץ אמה וגדרה לשם דירה, [ואחר כך פרץ עוד אמה וגדרה לשם דירה], עד שהשלימה ליותר מעשר — מותר לטלטל בכולה, אף על פי שיש בה כמה מילין."

פשט

מקום המוקף מחיצות שלא לשם דירה אפשר להפוך ל"הוקף לדירה" על ידי עשיית פרצה של יותר מ-10 אמות במחיצות הישנות (שמבטלת אותן) ואחר כך בנייה מחדש לשם דירה. זה תקף אפילו כשעושים זאת בהדרגה — אמה אחת בכל פעם.

חידושים

1. **מנגנון ההיתר:** היסוד הוא שפרצה של יותר מ-10 אמות מבטלת את המחיצות הישנות. כשבונים מחדש, זה בניין חדש לשם דירה, וזה הופך את כל המקום ל"הוקף לדירה".

2. **חידוש — בהדרגה (אמה בכל פעם):** לא אומרים שכל אמה מתבטלת בפני עצמה (כי פרצה של אמה אחת אינה מבטלת מחיצות). מסתכלים על התוצאה המצטברת — כאשר כל הפרצות הקטנות ביחד הן יותר מ-10 אמות, וכולן נבנו מחדש לשם דירה, זה מספיק.

3. **אין הגבלת שיעור על המקום:** כאשר המקום כבר "הוקף לדירה" דרך תיקון זה, מותר לטלטל בכולה אפילו כמה מילין — כי דין בית סאתים חל רק בשלא הוקף לדירה.

דין מקום שהוקף לדירה אבל נזרע רובו או מיעוטו

דברי הרמב"ם

מקום שכן הוקף לדירה, אבל אם נזרע רובו — אסור לטלטל בכולו. אם נזרע מיעוטו — תלוי: אם נזרע מיני בית הסאה (החלק הנזרע קטן מבית סאה) — מותר לטלטל בכולו. אבל אם היה המקום הזרוע יותר מבית סאה — אפילו הוא מיעוט — אסור לטלטל בכולו.

פשט

כאשר רוב מקום מוקף-לדירה נעשה שדה, כל המקום מתבטל — אפילו החלק שעדיין לדירה נעשה גם כן אסור, כי הכל סביב אותן מחיצות. במיעוט: שדה קטנה (עד בית סאה) מתבטלת לדירה. אבל שדה גדולה מבית סאה היא "שדה חשובה" ואינה מתבטלת — והיא מבטלת אפילו את הרוב שהוא דירה.

חידושים

1. **שדה אינה דירה** — זה היסוד. לשדה יש דין ככרמלית כשהיא שלא הוקף לדירה.

2. **ביטול חל על כל תוכן המחיצה:** אין הלכה שהיא רק חלק — או כל המקום מותר או כל המקום אסור, כי הכל סביב אותן מחיצות.

3. **בית סאה הוא שיעור החשיבות לשדה:** שדה קטנה מבית סאה מתבטלת לחלק הדירה. אבל שדה גדולה מבית סאה חשובה מספיק שהיא מבטלת אפילו רוב שהוא דירה.

5. **שוב קושיא:** מדוע חכמים לא עשו להיפך — השאירו את דין רשות היחיד (לא לטלטל אל הים) והסירו את גזירת הכרמלית (ארבע אמות)? **תירוץ:** מה שמטלטלים בתוכה הוא דבר "תמידי", דבר רגיל — על זה נשארת החומרא. האדם ה"משוגע" שהולך ליטול מהסלע אל הים — זה התירו כי זה הדבר שאינו מצוי.

6. **עקביות תקנת חכמים:** חכמים עשו דין עקבי — כשהוא מקבל דין כרמלית, מקבל שניהם — קולא (מותר ממנה לים) וגם חומרא (רק ארבע אמות בתוכה). לא עושים סתירות מניה וביה.

שיעור בית סאתים — הישוב

פשט

בית סאה = 50 אמה × 50 אמה = 2,500 אמות מרובעות. בית סאתים = 5,000 אמות מרובעות. אם מרובע (ריבוע) — **שבעים ושיריים** × **שבעים ושיריים** אמה.

חידושים

1. השורש הריבועי של 5,000 הוא מספר אי-רציונלי — אי אפשר לבטא אותו במדויק. הרמב"ם אומר לכן "שבעים ושיריים" (70 עם שארית).

2. הביטוי "במקום שיש בו שבירה" / "בשבירה" / "בתשבורת" פירושו: אפילו אם השטח אינו תיבה ישרה, אלא צורה לא סדירה, מחשבים את השטח (area) — אם אפשר להוציא 5,000 אמות מרובעות, זה בית סאתים. המילה "תשבורת" באה משבירה/שבירות — כלומר השטח כמו שהוא, אפילו שבור/לא סדיר. הגמרא מדברת על "עיגול" (מעגל) — "בשבירה" פירושו מחשבים את השטח של איזו צורה שהיא.

3. **זו בעיית שטח (area), לא בעיית היקף (circumference).** ההמרה ממלבן (50×100) לריבוע עם אותו שטח אין לה נוסחה פשוטה — אי אפשר פשוט להכפיל צד אחד, כי אז השטח נעשה פי ארבעה גדול יותר.

ארכו כשנים ברחבו — כחצר המשכן

דברי הרמב"ם

"מקום שלא הוקף לדירה שיש בו בית סאתים — אם היה ארכו כשנים ברחבו, כחצר המשכן, מותר לטלטל בכולו." אבל "אם היה ארכה יתר על שתים ברחבה, אפילו אמה אחת — אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות."

פשט

מקום המוקף מחיצות אבל לא הוקף לדירה, עד בית סאתים מותר לטלטל — אבל רק כאשר האורך הוא בדיוק פעמיים הרוחב (50×100), כחצר המשכן). אם האורך יותר מפעמיים הרוחב, אפילו מעט, נעשה כרמלית ומותר לטלטל רק ארבע אמות.

חידושים

1. **מקור שיעור בית סאתים:** כל ההיתר של בית סאתים נובע מחצר המשכן. כל הלכות הוצאה נלמדות מטלטול כלי המשכן (רשות היחיד) אל המדבר (רשות הרבים). חצר המשכן היתה בדיוק בית סאתים (50×100), וזה המקור מדוע עד בית סאתים מותר.

2. **שאלה: האם משכן "הוקף לדירה"? מועלה הפסוק "ושכנתי בתוכם" — שיכול לעשות את המשכן "הוקף לדירה." אבל זה לא מוחזק כראיה, כי הדין הוא דרבנן.**

3. **שני תנאים להיתר טלטול במקום שלא הוקף לדירה:** יש שני תנאים: (א) השטח לא יהיה גדול מבית סאתים (5,000 אמות ריבוע), (ב) האורך לא יהיה יותר מפעמיים הרוחב. אפילו כשהשטח קטן מבית סאתים, אם האורך יותר מפעמיים הרוחב — אסור.

4. **מחלוקת: האם התנאי של ארכו כשנים ברחבו חל רק בדיוק בית סאתים, או גם בקטן יותר? השער הציון (שהובא על ידי ר' אברהם דומב)**

(קיר החצר מהצד השני נופל גם כן) — החצר מותרת כשהיתה, והכרפף אסור כשהיה.

פשט

שתי בעיות: (1) בית הסאתים נעשה כעת גדול יותר כי הוא פתוח אל הקרפף; (2) לחצר יש פרצה גדולה. ההלכה היא: החצר נשאת מותרת כי הקרפף הוא רק חומרא דרבנן (לא באמת פתוח לכרמלית/רשות הרבים), והקרפף נשאר אסור.

חידושים

1. **הקרפף הוא מחיצה מספקת לחצר:** לגבי החצר, הקרפף משמש כמחיצה — הוא לא פתוח לרשות הרבים, אלא למקום שהוא בסך הכל חומרא דרבנן.

2. **לא אומרים שהחצר מתירה את הקרפף:** אפשר לחשב שבית הסאתים נשאר בית סאתים, והחצר מותרת, ממילא הכל יהיה מותר — אבל כך לא אומרים. הקרפף נשאר א

סור כי אין לו כעת קירות משלו סביבו, והוא גדול מבית סאתים. "אף על פי שהחצר מתירתו" — לא אומרים שהיתר החצר מתפשט על הקרפף.

3. **הקרפף עוזר לחצר, אבל החצר לא עוזרת לקרפף.** הטעם: הקרפף היה קודם לגמרי חיצוני עם קיר נפרד. רק לאחר שהקיר נפל, הוא נפרץ. במקרה כזה הקרפף לא נעשה מותר. אבל אם הקרפף היה נבנה מלכתחילה יחד עם החצר — פתוח למקום מוקף לדירה — אולי היה נראה כחצר גדולה יותר, אפילו גדולה מבית סאתים, ואולי היה בטל.

מיעוט בית סאתים — כיצד מקטינים קרפף מבית סאתים

אילנות אינו מיעוט

רב הונא אמר רב: אם יש קרפף גדול מבית סאתים (שמקבל דין כרמלית מדרבנן), ורוצים להקטינו — **אילנות (עצים) אינו מיעוט** — נטיעת עצים לא מקטינה את השטח.

עמוד בצד הכותל

אבל בנה עמוד בצד הכותל, גבוה עשרה ורחב שלושה או יותר — הרי זה מיעוט. אם בונים עמוד ליד הקיר, גבוה עשרה טפחים ורחב שלושה טפחים, זה כן מיעוט — המקום נעשה קטן מבית סאתים, ומותר לטלטל.

אבל פחות משלושה אינו מיעוט — כי כל פחות משלושה כלבוד היא — פחות משלושה טפחים מהקיר נחשב כקיר עצמו (לבוד), ממילא לא הוספנו כלום.

מחיצה הרחוקה מן הכותל

הרחיק מן הכותל שלושה ועשה מחיצה — מיעוט. אם הרחיקו שלושה טפחים מהקיר ועשו מחיצה, זה מיעוט. אבל פחות משלושה — לא עשה כלום, אותו דין לבוד.

טח את הכותל בטיט

טח את הכותל בטיט — אפילו שאינו יכול לעמוד בפני עצמו — הרי זה מיעוט. אם טחו טיט על הקיר, אפילו הטיט לא יכול לעמוד בפני עצמו, זה מיעוט — כי באמת עשו את הקיר עבה יותר, והשטח באמת נעשה קטן יותר.

חידוש — ההבדל בין עמוד/מחיצה וטח בטיט

בעמוד או מחיצה ליד הקיר צריך לפחות שלושה טפחים רוחב/מרחק, כי פחות מכך הוא לבוד. אבל בטח בטיט — שבו מעבים את הקיר עצמו — אין צורך בשיעור, כי באמת הגדילו את הקיר. הסברא: עמוד או מחיצה העומדים ליד הקיר אינם מחוברים לקיר, וגם אינם גדולים מספיק להיות קיר בפני עצמם — ממילא זה כאילו מניחים משהו באמצע (כמו עצים, שלא מקטין את השטח). אבל כשמעבים את הקיר עצמו, באמת הקטינו את השטח.

תל כמחיצה — מחיצה על גבי מחיצה

היסוד: תל נעשה מחיצה

4. **קושיא מעניינת:** מדוע מיעוט שהוא יותר מבית סאה יבטל רוב? אין טעם ברור לכך — זה פשוט כך כמו כל דין בית סאה.

הבדל בין נזרע תבואה ונטעים (עצים)

דברי הרמב"ם

אם נטעים (עצים) נזרע רובו — הרי הוא כחצר, ומטלטלין בכולו.

פשט

עצים אינם מבטלים חצר/דירה, כי רגיל שאדם יהיו לו עצים בחצרו לדירה (ליופי). אבל תבואה (זריעה) מבטלת, כי שדה אינה בית.

חידושים

- **הבדל זריעה/נטיעה:** זריעה פירושה תמיד תבואה, נטיעה פירושה תמיד עצים — כפי שלמדנו במלאכת זריעה.

- **עצים הם חלק מחיי דירה:** היסוד הוא שעצים מתאימים לחצר לדירה, אבל שדה תבואה אינה מתאימה.

דין מים (מים) במקום המוקף-לדירה

דברי הרמב"ם

מים במקום, אפילו עמוקים מאוד — אם היו ראויים לתשמיש (אפשר להשתמש בהם, להיכנס לתוכם, או להשתמש בהם ליופי) — הרי הן כנטעים, ומטלטלין בכולו. ואם אינן ראויים — אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות.

חידושים

- **מים ראויים לתשמיש = כנטעים:** כשם שעצים רגילים ליופי בחצר, כך בריכת מים (בריכה) רגילה ליופי בדירה.

- **מים שאינם ראויים = כרמלית:** כאשר המים אינם נקיים או אינם נגישים, נעשים ככרמלית עם רק ארבע אמות.

- **הגבלה:** זה חל רק כאשר עיקר המקום הוא לדירה לכתחילה. אם המקום מוקף לכתחילה להיות אגם (כנגות ופרדסים), לא עוזר כלום — תלוי מה תכלית המקום.

דין קירוי מתירו — קירוי מתיר את השטח

דברי הרמב"ם

מקום שהוקף שלא לשם דירה שיש בו בית שלש סאין וקירה בו בית סאה — קירוי מתירו.

פשט

הקירוי יוצר מחיצה דרך הכלל "שפת תקרה יורד וסותם" — רואים כאילו שפת הקירוי יורדת וסוגרת כמו קיר. בכך החלק המקורה (בית סאה) מופרד עם "קירות" משלו, ומה שנשאר פתוח הוא רק בית סאתים — שמותר לטלטל.

חידושים

- **שפת תקרה יורד וסותם** הוא אחד מהלכות מחיצות (כמו לבוד) — קירוי נחשב כאילו יש לו קירות.

- הרמב"ם משתמש כאן לראשונה במילה **כרפף** (קרפף) — עד כה לא השתמש בה.

ונפרץ במילואו לחצר — קרפף שנפתח לחצר

דברי הרמב"ם

כאשר קרפף (מקום שהוקף שלא לשם דירה) נפרץ במילואו לחצר — הקיר בין הקרפף והחצר (הוקף לדירה) נופל, וגם נפרץ חצר כנגדו

- **מסקנה:** זה לא נשאר ברור. זה אחד המקרים שבהם הרמב"ם מביא מעשה מהגמרא כמו שהוא, וחסר מידע להבין את המנגנון המלא.

יחיד ושנים ששבתו בבקעה — דין שיירא

דברי הרמב"ם

יחיד ששבת בבקעה ועשה מחיצה סביב — אם יש בה עד בית סאתים מותר לטלטל בכולה, ואם הוסיף על בית סאתים אסור. וכן שנים. אבל שלושה ישראלים או יותר ששבתו בבקעה — הרי הן שיירא, ומותר להן לטלטל בכל צרכן אפילו כמה מילין. תנאי: שלא ישארו במחיצה בית סאתים פנוי בלא כלים. אם כן — אסור לטלטל אלא בארבע אמות.

פשט

בקעה היא כרמלית. אחד או שניים שעושים מחיצה — עד בית סאתים מותר להם לטלטל, יותר לא (כי זה אינו מוקף לדירה). אבל שלושה או יותר מקבלים דין "שיירא" (שיירה) ומותר להם לטלטל אפילו כמה מילין, בתנאי שכל בית סאתים יהיו בו כלים.

חידושים

1. **חילוק השולחן ערוך:** השולחן ערוך אומר שהאיסור ביותר מבית סאתים הוא רק במחיצה חלשה. הרמב"ם לא מביא חילוק זה.

2. **סברת שיירא:** לקהל גדול בית סאתים אינו שטח גדול — זה כבר לא נראה ככרמלית אלא כדירה. כי שיירה צריכה יותר מקום (גמלים, חפצים, שקים), כל השטח שהם משתמשים בו נחשב מוקף לדירה.

3. **סתירה קטנה:** תחילה אומר הרמב"ם "אפילו כמה מילין" (משמע ללא הגבלה), ואחר כך מציב תנאי שכל בית סאתים צריך להיות בו כלים. זו סתירה קטנה — כי "כמה מילין" נשמע ללא הגבלה, אבל תנאי הכלים מגביל זאת למעשה. **תירוץ:** לשיירה יש אכן מספיק כלים וחפצים למלא את השטח, כי הם נוסעים עם סחורה.

4. **"פנוי בלא כלים":** זה לא אומר שאפשר פשוט להניח כלי אחד על כל עשרה רגל. צריך להיות שהשטח באמת משמש — "צריכין להו" — הם צריכים את השטח. אם הם לא צריכים את השטח (בית סאתים פנוי), נעשה אסור.

5. **דין מת אחד מהן:** אם אחד מהשלושה מת באמצע שבת — מכיוון שבכניסת שבת היו שלושה, דין שיירא נשאר בתוקף. המעמד נקבע בכניסת שבת.

6. **קטנים:** קטנים לא נספרים למניין שלושה לשיירא — צריך להיות שלושה גדולים.

שלושה מקומות המוקפין זה בצד זה ופתחים זה לזה

דברי הרמב"ם

אם שניים מן החיצוניים רחבים והאמצעי קצר — שנמצא לשניים מן החיצוניים פסים מכאן ומכאן — הרי אלו נעשים כשיירה, מותרים לטלטל. אם האמצעי רחב ושני החיצוניים קצרים — אין נותנין להן כל צרכן אלא כל אחד ואחד יש לו בית סאתים בלבד.

פשט

שלושה מקומות שפתוחים זה לזה. כאשר שני החיצוניים רחבים והאמצעי צר, יוצא שלחיצוניים יש פסים (חתיכות קיר) משני הצדדים — רואים אותם כשיירה אחת. כאשר להיפך (אמצעי רחב, חיצוניים צרים), כל אחד מקבל רק בית סאתים.

חידושים

- **אם שניים באמצעי (שני אנשים באמצעי) או שניים בזה ושניים בזה ואחד באמצעי — נותנין להם כל צרכן.** הכלל הוא שצריך לחשב שלושה אנשים נמצאים ביחד במקום אחד.

תל (גבעה) שגבוהה עשרה טפחים יכול לשמש כמחיצה, והמקום למעלה על התל נעשה רשות היחיד. אם המקום למעלה גדול מבית סאתים, נעשה כרמלית (לא רשות היחיד), כי הוא שלא הוקף לדירה.

מחיצה על התל — הרחיק מן התל שלושה ועשה מחיצה

אם הרחיקו שלושה טפחים משפת התל ועשו מחיצה פנימה — מיעט, זה עוזר. מתחילים לחשב את בית הסאתים מאיפה שהמחיצה עומדת, ואם השטח כעת קטן מבית סאתים, מותר.

עשה מחיצה על שפת התל — מחיצה על גבי מחיצה אינה מועילה

אבל אם עשו מחיצה על שפת התל — כלומר, פשוט עשו את שפת הגבעה גבוהה יותר — זה לא עוזר. הטעם: התל עצמו כבר מחיצה, ומחיצה על גבי מחיצה אינה מועילה.

חידוש

היינו חושבים שתל אינו ממש מחיצה (הוא גבעה טבעית), ממילא צריך להיות אפשר להוסיף מחיצה עליו. בא החידוש שהתל כן נחשב כמחיצה, והוספת מחיצה עליו היא מחיצה על גבי מחיצה, שלא עוזרת. ההבדל: עשיית מחיצה פנימה על התל (מרוחקת משפת התל) — עוזרת, כי מקטינים את השטח. עשיית מחיצה על שפת התל — לא עוזרת, כי זו מחיצה על גבי מחיצה.

רחבה שאחורי הבתים

דברי הרמב"ם

רחבה (מקום פתוח מאחורי הבתים) שהיא גדולה מבית סאתים — אין לטלטל בה יותר מארבע אמות, אפילו יש פתח של בית פתוח אל המקום. אבל אם פתחו תחילה את הפתח ואחר כך עשו את ההיקף — הוא כהיקף לדירה ומותר לטלטל בכולה.

פשט

רחבה מאחורי הבתים אינה כחצר (שהיא לפני הבית ומשמשת לתשמישי הבית). הרחבה מטופלת כאינו מוקף לדירה, אפילו כשדלת פתוחה אליה. ההבדל הוא: אם פתחו תחילה את הפתח ואחר כך עשו את המחיצות — אז זה נחשב נבנה לשם דירה (כחצר), ומותר לטלטל.

חידושים

- **הבדל בין חצר ורחבה:** חצר היא לפני הבית ומשמשת לתשמישי הבית. רחבה היא מאחורי הבתים — אולי מטיילים שם, אבל לא משתמשים בה לדברים מעשיים. לכן לרחבה גדולה מבית סאתים יש דין ככרמלית.

- **חידוש שאפילו עם פתח פתוח:** לא אמרים שמכיוון שהפתח פתוח לבית זה נקרא מוקף לדירה. סדר הבנייה הוא קריטי — רק כאשר פתחו תחילה את הפתח ואחר כך בנו את המחיצה, זה נחשב לשם דירה.

- **הסברא:** זה לא רק שאלה של מטרה/כוונה, אלא דין — סדר הבנייה (פתח תחילה, היקף אחר כך) קובע את המעמד.

רחבה פתוחה למדינה מצד אחד ולשביל הנהר מצד אחר

דברי הרמב"ם

רחבה שפתוחה מצד אחד למבוי (רשות היחיד/מדינה) ומהצד השני לשביל המוביל לנהר — עושים לחי מצד המדינה, ומותר לטלטל מהרחבה למדינה וחזרה.

חידושים

- **קושיא קשה:** מדוע צריך דווקא להזכיר את הנהר? לחי צריך לעזור גם בלי הנהר! ומצד הנהר (כרמלית) ממילא אסור לטלטל.

- **תירוץ אפשרי:** הנהר גורם לכך שהרחבה נעשית חלק משימוש העיר — אנשים עוברים דרך הרחבה להביא מים מהנהר. זה נותן לרחבה מעלה של שימוש/דירה.

הלכה ב — כללי המחיצה

מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה

כל מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה — אינה מחיצה.

מחיצה שחלשה מדי ותיפול מרוח רגילה, אינה מחיצה.

מחיצה שאינה עשויה לנחת

וכל מחיצה שאינה עשויה לנחת — אינה מחיצה.

מחיצה שלא נעשתה להישאר — אינה מחיצה. הפשט: **לשם קביעות** — שהמחיצה תישאר שם. מחיצה זמנית (מחיצה מורכבת, מכנה זמני) אינה מחיצה.

מחיצה שאינה עשויה אלא לצניעות בלבד

וכל מחיצה שאינה עשויה אלא לצניעות בלבד — אינה מחיצה.

מחיצה שנעשתה רק לפרטיות (להתלבש/להתפשט), לא להקיף מקום — אינה מחיצה.

מחיצה שאין בגובהה עשרה טפחים

וכל מחיצה שאין בגובהה עשרה טפחים או יתר — אינה מחיצה גמורה.

מחיצה שאינה עשרה טפחים גבוהה אינה מחיצה שלמה — היא נעשית כרמלית אבל לא רשות היחיד. נדון גם המקרה של **גודר חמישה וחקק חמישה** — כאשר חופרים חמישה טפחים מתחת לאדמה ובונים חמישה טפחים למעלה, ביחד עשרה.

פרוץ מרובה על העומד

דברי הרמב"ם

כל מחיצה שיש בה פרוץ מרובה על העומד — אינה מחיצה.

פשט

כאשר הפרצות (מקומות פתוחים) הן יותר מהחלק העומד של המחיצה — זו אינה מחיצה.

חידושים

1. כאשר **פרוץ ועומד שווים** — יש מחלוקת, אבל זה כשר.

2. **פרצה שהיא יותר מעשר אמות** — פרצה אחת גדולה מעשר אמות **מבטלת** את כל המחיצה.

3. **עשר אמות עצמן** — הרי היא **כפתח** (כדלת) ואינה מבטלת, **ובלבד שתהיה לה צורת הפתח** — צריך צורת הפתח (שני עמודי צד עם משהו למעלה).

4. עם **צורת הפתח** — אפילו יותר מעשר אמות כשר.

5. **אבל:** אם **פרוץ מרובה על העומד** — לא **עוזרת** צורת הפתח! זהו **חידוש גדול בשיטת הרמב"ם**.

6. **חידוש לגבי עירובין מודרניים:** לשיטת הרמב"ם, העירובין המודרניים שלנו המורכבים בעיקר מצורת הפתח (חוטמים בין עמודים) — שבהם בוודאי פרוץ מרובה על העומד — **לא עוזרים**. לכן, מי שרוצה להיות "רמב"מיסט גדול" לא יסמוך על עירובין כאלה. (כמובן ראשונים אחרים חולקים.)

לבוד במחיצות

דברי הרמב"ם

מדובר במחיצה בזמן שהפרצות משלושה טפחים ומעלה... אבל אם היו הפרצות כל פרצה פחותה משלושה, הרי זו מחיצה אפילו שהפרוץ מרובה על העומד, **שכל פחות משלושה הרי הוא כלבוד**.

פשט

כלל פרוץ מרובה חל רק כאשר כל פרצה היא שלושה טפחים או יותר. אם כל פרצה פחות משלושה טפחים, זה **לבוד** — רואים זאת כסגור, אפילו כשפרוץ מרובה על העומד.

חידושים

1. **קנים** (מוטות): אם בין כל שני קנים יש פחות משלושה טפחים — זו מחיצה שלמה.

2. **חבילין** (אגודות): אותו כלל.

3. **שתי בלא ערב או ערב בלא שתי** — צריך רק אחד (רק אופקי או רק אנכי), לא שניהם.

4. אפילו כשיש שלושה טפחים שלמים ריקים בכיוון אחד (למעלה או בצד) — זו עדיין מחיצה שלמה, כי צריך רק שתי או ערב.

5. **וצריך שיהא גובה הקנה עשרה** — הקנים חייבים להיות עשרה טפחים גבוהים, או **מן הארץ עד סוף עובי החבל העליון עשרה** — בחבלים, מהאדמה עד החבל העליון ביחד עשרה טפחים.

צורת הפתח — פרטי דינים

דברי הרמב"ם

צורת הפתח האמורה בכל מקום — קנה מכאן וקנה מכאן וקנה על גביהן. גובה שני הלחיים עשרה טפחים או יתר. צריך שתי קנים הראויים לקבל דלת, אפילו דלת של קש.

פשט

צורת הפתח מורכבת משני עמודי צד (לחיים) עם קנה למעלה. הלחיים צריכים להיות לפחות עשרה טפחים גבוהים. הקנים צריכים להיות חזקים מספיק כדי להחזיק דלת — אפילו דלת מינימלית של קש.

חידושים

- הרמב"ם קורא לעמודי הצד של צורת הפתח "לחיים" — שבדרך כלל פירושו לחי ללא צורת הפתח. כאן "לחי" פירושו כמו מזווה/עמוד צד. אין להתבלבל עם המושג הרגיל של לחי.

- אפילו אם שני הלחיים רחוקים זה מזה ("כמה אמות"), זה כשר כל עוד שניהם עשרה טפחים גבוהים עם קנה למעלה.

פתח של צורת כיפה (קשת עגולה)

דברי הרמב"ם

אם יש באורך רגלי הכיפה עשרה טפחים — הרי זו צורת הפתח.

פשט

בפתח קשת עגולה, אם ה"רגליים" של הכיפה (החלק הישר משני הצדדים) הם עשרה טפחים, זו צורת הפתח כשרה.

חידושים

- אם כל המבנה עגול, אפשר לטעון שאין עשרה טפחים מלאים בגובה. אבל הרמב"ם אומר שמסתכלים על "רגלי הכיפה" — החלק הישר מלמטה.

- נשאר שאלה: האם החלק הישר חייב להיות עשרה טפחים, או שמחשבים גם את החלק העגול? הפשט הוא "ומקודם שמתחיל הפתח לעגל" — החלק הישר עד שמתחיל להיות עגול. אבל זה לא ברור ברמב"ם.

צורת הפתח מן הצד

דברי הרמב"ם

צורת הפתח שעשאה מן הצד — אינה כלום. וכן אם עשאה באוויר **באמצע**.

פשט

צורת הפתח שנעשתה בצד (לא באמצע הקיר) אינה כלום. גם באמצע באוויר (ללא חתיכת קיר) אינה כלום.

חידושים

- שיטות אחרות יש להן פירושים אחרים ל"מן הצד".

- צורת הפתח צריכה להיות באמצע קיר — כמו דלת רגילה.

בכל עושיין מחיצה — חומרים למחיצה

דברי הרמב"ם

בכל עושיין מחיצה, בין בכלים בין באוכלים בין באדם, אפילו בבהמה חיה ועוף. והוא שיהיו כפותין כדי שלא ינודו.

פשט

אפשר לעשות מחיצה מכל דבר — כלים, אוכל, אנשים, בהמות, חיות, עופות. רק בהמות/חיות צריך לקשור (כופתין) כדי שלא יזוזו.

חידושים

- באדם לא ברור אם צריך לכפות אותו — אדם יכול להתאפק, אבל בהמה תברח.

- אדם לא צריך לעמוד כל השבת — רק לכמה דקות.

מחיצה העומדת מאליה / נעשית בשבת

דברי הרמב"ם

מחיצה העומדת מאליה הרי זו כשרה. מחיצה שנעשית בשבת — אם נעשית בשוגג מותר לטלטל בה עד מוצאי שבת. והוא שלא תעשה על דעת המטלטל.

פשט

מחיצה העומדת מעצמה (לא נבנתה במיוחד) כשרה. מחיצה שנעשתה בשבת בשוגג — מותר להשתמש, אבל לא אם היא נעשתה עבור האדם שרוצה לטלטל.

חידושים

- אפילו בשוגג, אם העושה חשב על האדם הספציפי שצריך את המחיצה, היא נאסרת — זה קנס.

- אם אחד עשה במזיד מחיצה אבל לא עבור המטלטל, או בשוגג עבור אדם אחר — המטלטל יכול להשתמש בה.

מחיצה מאדם בשבת

דברי הרמב"ם

****מותר לעשות מחיצה מאדם בשבת, שיעמיד זה בצד זה, ובלב**

ד שלא יודיע לאלו העומדים שבשביל לעשות מחיצה העמידן. ולא יעמיד אותו אדם שרוצה להשתמש במחיצה זו, אלא יעמיד אותן אחר שלא לדעתו.**

פשט

מותר להעמיד אנשים כמחיצה בשבת, אבל: (1) אסור להגיד להם שהם עומדים שם כמחיצה, (2) לא האדם שצריך את המחיצה יעמיד אותם, אלא שלישי.

חידושים

- **מדוע אסור להגיד להם? כי אם הם יודעים, זה נעשה דומה ל"בונה כלי" — מעמידים אותם עם "תורת מחיצה." בלי ידיעה, האדם הוא פשוט אדם שעומד שם, ומשתמשים בו כמחיצה.**

- **מדוע לא המטלטל עצמו? כי הוא "עסוק בעשיית מחיצות" — זה יותר דומה לבונה כאשר האדם שצריך זאת הוא זה שמארגן זאת.**

- **הדרך המעשית: שולחים שליח, הוא אומר לאנשים לעמוד שם, בלי להסביר למה.**

אילן שמתיישר על הארץ — עץ שמתכופף

דברי הרמב"ם

אילן שמתיישר על הארץ, אם אינו גבוה מן הארץ שלושה טפחים — ממלא בין בדיו עלה תבן וקש, וקושרו ומהדקו עד שיהא עומד ברוח מצויה ולא יתנדנד, ומטלטלין תחתיו. והוא שתהיה תחתיו עד בית סאתים.

פשט

עץ שמתכופף על הארץ, אם ענפיו אינם גבוהים יותר משלושה טפחים מהאדמה (לבוד), אפשר למלא קש בין הענפים, לקשור אותו, והוא נעשה מחיצה. מותר לטלטל מתחת לעץ, עד בית סאתים.

חידושים

1. **קושיא:** אם זה כבר בתוך שלושה טפחים (לבוד), למה צריך בכלל למלא בתבן וקש? הלבד עצמו צריך להספיק!

2. **תירוץ (מפירוש המשניות):** המילוי אינו בגלל לבוד לקרקע, אלא כדי שהענפים לא יזוזו ברוח — "קושרו ומהדקו" עושה אותו יציב.

3. אבל זה לא נשאר לגמרי ברור — ה"קושרו ומהדקו" עצמו צריך להספיק ליציבות, אז מה עושה ה"מלא"?

4. שיעור **בית סאתים** מיושם כפי שלמדנו קודם — גדול מבית סאתים לא עוזר, כי זה שלא הוקף לדירה.

5. לפי **פירוש המשניות** שיעור "למעלה" (גובה המחיצה) קשור גם לענין **"שלא ירבו"** — כדי שלא יקפצו יותר מדי. אבל זה נשאר לא ברור.

סיכום פרק ט"ז — שני עניינים עיקריים

הפרק עוסק בשני עניינים עיקריים:

1. **הלכה א: מקום שלא הוקף לדירה** שהוא גדול מבית סאתים — אסור לטלטל יותר מארבע אמות בשבת, וזו **גזירה מדרבנן**. לכך כל הפרטים: שיעור בית סאתים, ארכו כשנים ברחבו, פרץ וגדר לשם דירה, נזרע רובו/מיעוטו, נטעים, מים, קירוי מתירו, נפרץ לחצר, מיעוט בית סאתים, תל כמחיצה, רחבה שאחורי הבתים, דין שיירא.

2. **הלכה ב: מהי מחיצה** — פרטי המחיצה: עמידה ברוח מצויה, עשויה לנחת, לא רק לצניעות, גובה עשרה טפחים, **פרוץ מרובה על העומד**, פרצה יותר מעשר אמות, צורת הפתח, לבוד, חומרים למחיצה, מחיצה מאדם, מחיצה נעשית בשבת, אילן שמתיישר על הארץ.

תמלול מלא

רמב"ם הלכות שבת פרק ט"ז — מקום שלא הוקף לדירה

הקדמה לפרק

דובר 1: אנו לומדים רמב"ם, הלכות שבת, בספר זמנים, פרק ט"ז. אנו ממשיכים ללמוד חלק גדול ויפה מהלכות שבת על מלאכת המוציא מרשות לרשות, כמו הפרקים האחרונים והפרקים הבאים.

לפני שנמשיך צריך לשבח את אלו שתומכים בשיעור שלנו, ובראשם התומך הראשי של השיעור שלנו, ידידנו היקר, הרבני הנגיד ר' יואל הלוי ורצברגר, שתומך בשיעור שלנו, ומי יתן יום תרוחן יאסי, תומך בשיעור שלנו בגוף, כלומר הוא צריך להחזיק את השיעור, לא בגוף אלא במנוח, במוח, בשמיעת האוזן, ובשיתוף עם אנשים אחרים. זה שיעור נפלא, ברוך השם הם כבר סיימו, עם השיעור הבא כבר ילמדו את רוב הלכות שבת. כן, נכון? כן, טוב מאוד.

סיכום הנושאים שכבר נלמדו

שהוא אומר "אסור מדרבנן". זו לא אינדיקציה שזה אסור, זה הפירוש. "פטור אבל אסור" הוא כבר אמר בהקדמה בפרק א'. ובכלל, כל הדרבנן הם כמו "דבר זה" קצת יותר. זה מאוד יפה איך הוא חילק, הוא רצה מאוד לחלק ולא לכתוב בנפרד, אבל בכל זאת זה לא מסתדר. ונראה שההוצאה היה ממש בלתי אפשרי לעשות, אז הוא לא עשה את זה כפי שאנחנו אומרים. בסדר.

הלכה א: מקום שלא הוקף לדירה

פרק ט"ז. אז כאן נדבר על מקומות שהיו צריכים להיות רשות היחיד כי יש להם מחיצות, אבל יש להם בעיות, למחיצות יש בעיות, ואיך מתקנים את הבעיות, וכן הלאה, כן?

אומר הרמב"ם כן: רשות היחיד היא מקום שמוקף מחיצות. מוקף מחיצות זה כשמוקף מחיצות כדי לגור שם, כמו בית, או מוקף מחיצות מסיבות אחרות.

לשון הרמב"ם

אומר הוא כך: "**מקום שלא הוקף לדירה**" – מקום שהקיפו במחיצות, אבל לא הקיפו במחיצות כדי שיהיה מקום צנוע, מקום מופרד שאפשר לגור בו, אלא "**כדי תשמישו לעבר**". את המחיצות עשו כדי לשמור על המקום. אני לא יודע בדיוק מה זה אומר "לעבר". אבל לא לדירה... משתמשים בו כדי להתאוורר, כך אני חושב שזה פירוש עברי. למשל, הוא יגיד גן, הולכים שם לאוויר, ובכל זאת משתמשים בו לאוויר, ולא מקום שגרים בו. מתאווררים. אז אולי... יודעים... אבל הולכים לשמור על העבודה של המקום. כלומר, שמים שם את הקירות כדי לשמור שלא ייכנסו, כי שם יש גן.

דובר 2: אה, אתה מתכוון שזה לא לשמור על העבודה? זה עניין של שמירה, אבל זה שומר על העבודה. זה שומר על ה... כן.

דובר 1: בסדר, אולי.

כגון, מתאווררים, פשוט הדעת אינה פירושו. **כגון, גנות ופרדסים**, שדות ופרדסים, **וכן המקיף מקום בארץ לשמרו**, יש לו שטח על... על אדמתו, והוא מקיף במחיצות כדי שלא יסתובבו שם, מה שלא יהיה, לשמור, **וכיוצא בהן**.

אז כך, הוא מתחיל מיד עם המקום שהוקף לדירה. כלומר כך, אם הוקף לדירה, אין שום בעיה, אפילו זו דירה גדולה מאוד. אדם בונה ארמון גדול מאוד, זו רשות היחיד. הם זכרו מרש"ל, הלשון כשהרמב"ם אומר, לפני רשות היחיד, מקום מוקף לדירה. נכון, אבל כשאני מוקף לדירה, אז כבר יש פרטים מתי המחיצות עושות את זה לרשות היחיד ומתי לא.

דין מחיצות בגנות ופרדסים

אז כך, **אם יש בגובה המחיצות עשרה טפחים או יתר**, ויש מחיצה שלמה שהיא שיעור מחיצות עשרה טפחים, **הרי זו רשות היחיד**. לגבי מה? גם... תחילה יש את החומרות, כן.

אז כך, זו רשות היחיד לחומרא, כך שלחייב **המוציא והזורק והמושיט**. מי שעושה אחד משלושת סוגי ההוצאה, דרך הוצאה, זריקה או הושטה, **מן רשות הרבים לרשות הרבים לזו, הרי זה חייב**. כי המחיצות עושות את זה לרשות היחיד.

אבל הקולא שיש לרשות היחיד, שברשות היחיד מותר לטלטל, זה שונה מרשות הרבים שמותר רק לטלטל תוך ד' אמות, הקולא הזו אין לה. "**אין מטלטלין בכולן**", אי אפשר לטלטל בגנות ופרדסים האלה, "**אלא אם כן יש בה בית סאתים ופחות**", אלא אם כן זה לא גדול מאוד, וזה בית סאתים ופחות. "**אבל אם יש בה יותר מבית סאתים**", אם זה גדול יותר מבית סאתים, אפילו יש לו מחיצות, אבל מאחר שהמחיצות לא עושות את זה ממש לבית, המחיצות נעשו רק לשמירה או שהבהמות לא יצאו, "**אסור לטלטל בה אלא ארבע אמות ככרמלית**", מותר רק לטלטל בתוכה ד' אמות, "**כרמלית**" פירושו מדרבנן, מותר רק לטלטל בתוכה ד' אמות.

דיון: פירוש "ככרמלית"

דובר 2: המילה "כרמלית" חוזרת על כל הדבר, שזה מקבל דין כמו כרמלית, ואסור לטלטל בתוכו אלא ד' אמות. כלומר מדרבנן, במילים

אז כפי שראינו כאן קצת, למדנו את עיקר איסור ההוצאה, שאסור להוציא. ואחר כך החכמים הוסיפו עוד שתי רשויות, כמו שנקרא ארבע רשויות לשבת, שתיים הן דאורייתא ושתיים דרבנן. אפשר לקרוא לזה כך, כלומר כרמלית, מקום פטור אינו דרבנן גם לא, שהוא מותר, אבל בעיקר כרמלית. והם גם הוסיפו, למדנו בפרק הקודם, אופנים שונים שאסור לטלטל, למשל כשנמצאים ברשות אחת ומטלטלים לרשות אחרת, או אופנים שרשות אחת עוברת דרך רשות אחרת, למשל רשות היחיד עוברת דרך כרמלית וכדומה, סוגים כאלה של גזירות.

נושא הפרק: מקום מוקף שלא לדירה

ועכשיו נלמד על אופנים שלכאורה מעיקר הדין, מדאורייתא, צריך להיות רשות היחיד, כמו מקום מוקף, מוקף מחיצות, אבל מפני שאינו מוקף לדירה, או נראה עוד אופנים, שיש לו פירצה, אפילו מקום שיש לו מחיצות, לפעמים אין לו דין רשות היחיד. זה העיקר, אני חושב שעיקר הנושא של הפרק, זה פרק ארוך מאוד, אבל אני חושב שכמעט כולו מדבר על סוגים כאלה של דברים, איך יכול להיות דבר שיש לו מחיצה אבל אינה מחיצה כשרה. זה התוכן.

דיגרסיה: קושיא על סדר הרמב"ם – דאורייתא ודרבנן

צריך לשאול באמת, אני בטוח שמישהו כבר שאל את הקושיא, שהרמב"ם הרי מקפיד מאוד לחלק בין דאורייתא ודרבנן. הוא כתב את כל ל"ט מלאכות תחילה עם הדאורייתא, ורק אחר כך, בפרק... זוכר איזה פרק? אחרי כמה פרקים הוא מתחיל בכלל לומר שיש שבועות מכל ל"ט המלאכות. אבל כאן בהלכות כבר הפרק השני או השלישי שרוב ההלכות הן מדרבנן. כלומר, בכלל דין כרמלית, למה הוא היה צריך לכתוב את זה במקום נפרד? אולי הוצאה היא יוצאת מן הכלל, או אולי צריך להיות איזה מהלך על הסדר הזה. מבין מה אני שואל?

דובר 2: כן.

דובר 1: אה, מעניין. אני רוצה רק לראות, בואו נבדוק. המוציא... איפה. אז בעצם, הלכות הוצאה הולכות עד פרק י"ט. אחר כך פרק כ' מדבר על שביתת בהמה, זה לא נפרד או משהו. ואחר כך מתחיל בפרק כ"א הנושא של שבועות, והרמב"ם עובר על כל ל"ט המלאכות, מכורש, כ"א, כ"ב, כ"ג, זה הכל. אבל הוא באמת לא עובר על כולן, בואו נראה, עד מבער. אז זה מאוד מעניין. אז באמת, הדרבנן של הוצאה לא עומדים מאוחר יותר בפרק כ"ג כפי שהיה צריך להיות לכאורה. הוא כבר מנה את כל הדרבנן. נכון. אז זה מעניין. אז יש לך אולי יוצא מן הכלל מהסדר שלו.

דיון: למה הרמב"ם לא חילק דאורייתא ודרבנן בהוצאה?

אבל הוצאה, לכאורה באמת כי זה מאוד קשה. האמת היא, כל המלאכות באמת קשות. חשבתי שאולי זה שהרמב"ם הולך קצת כמו המשנה, כי המשנה מונה תחילה את ל"ט המלאכות, ואחר כך היא מונה הרבה פרטים על הוצאה, ואחר כך היא נכנסת לפרטים על חלק מל"ט המלאכות. אז הרמב"ם רצה לא רק למנות את ל"ט המלאכות כרשימה, אלא הוא רצה לתת על כל מלאכה קצת יותר, השיעור או החיוב.

דובר 2: לא, מה שאתה מתכוון לומר, אבל למשנה יש הרבה מאוד הלכות הוצאה עוד לפני "האופה". והרשימה... הרמב"ם עשה רשימה, הרשימה שלו היא בפרק ז'. אחר כך הוא עובר, הוא אומר את ההלכות של כל אחת, לא רק רשימה ארוכה יותר. זו הרחבה על הרשימה. ואחרי שהוא מסיים את הרשימה, הוא מתחיל עם ההוצאה ומשא ומתן, כמו המשנה שמאריכה בזה, והרמב"ם ממשיך על ה...
דובר 1: לא, אני לא מסכים. יש בעיה, יש בכלל בעיה במה שהרמב"ם עשה, ובמשנה יש את החילוק של דאורייתא ודרבנן, אני לא מתכוון מסודר בצורה הזו. המשנה הולכת קצת ככה, יש רשימה ואחר כך היא מדברת קצת על ל"ט המלאכות, אבל לא בסדר הזה. צריך ללמוד את המשנה כדי לראות את סדר המשנה טוב יותר. אבל מה שהרמב"ם חילק דאורייתא ודרבנן של שבת כבר למדנו מלכתחילה הרבה מאוד, כי כל פעם שהוא אומר "פטור", הפירוש הוא

וממילא, מפני שאמרתי כמו רשות היחיד ואמרתי מותר לטלטל בכולו, זה מקבל גם חומרא, כי לא יכולה להיות סתירה מיניה וביה, אי אפשר לומר שזה גם כרמלית וגם רשות היחיד. זו רשות היחיד, מעיקר הדין מדאורייתא זו רשות היחיד, כן, והואיל, הוא אומר שמותר לטלטל בכולו. כן, כמו ההלכה הבאה שראית. זה מקבל דין כמו רשות היחיד, וכשם שזה מקבל דין רשות היחיד לקולא שמותר לטלטל בכולו, זה מקבל גם את החומרא שאסור לטלטל מכרמלית לשם או משם לכרמלית, וממילא מתוכה לים אסור לטלטל מהאבן לים ולא מהים לסלע שבים.

הואיל יותר מבית סאתים, אפילו שהוא רשות היחיד, אם זה גדול יותר מבית סאתים, אפילו יש לו דין רשות היחיד, אבל הואיל ואסור לטלטל בו אלא בד' אמות ככרמלית, דיברנו שמקום שגדול יותר מבית סאתים מקבל דין כמו כרמלית, ממילא מאחר שזה מקבל דין כרמלית לחומרא שמותר רק לטלטל בתוך ד' אמות, אז גם מקילים שיש לזה גם את הדינים שהסלע לא נעשית כמו רשות היחיד לעצמה, אלא הסלע מקבלת דין כמו כרמלית, ממילא מותר לטלטל מתוכה לים ומים לתוכה.

קושיא: למה לא שתי חומרות?

אה, הוא שואל למה? הוא שואל, האם אין לנו הלכה אחרת, תמיד לכרפף יש שתי חומרות באמת. גם אסור לטלטל ממנו, גם אסור לטלטל בתוכו אלא ד' אמות, נכון? אז מה זה שונה? מה שונה סלע שבים? הגדר של סלע שבים היא כהלכתה מקום מוקף מחיצות, זה גבוה ועמוק ורחב, רק שזה גדול מדי, וממילא לא מתירים לכן לטלטל בפנים. אז למה מתירים כן לטלטל מהים אליה, ולהיפך? למה לא לומר שצריך לעשות את שני הצדדים לחומרא? כיוון שזו בעצם רשות היחיד, רק שמחמירים, צריך גם לעשות את שני הצדדים לחומרא?

תירוץ: דבר שאינו מצוי לא גזרו ביה

הוא אומר שחז"ל לא עשו את שני הצדדים לחומרא, אלא הם כן השאירו את זה עם הקולות של כרמלית, שזה כמו המים מסביב, שנקרא כרמלית, מותר לטלטל מתוכה לים, ומן הים לתוכה. למה? שהדבר שאינו מצוי, הם אמנם גזרו שאסור לטלטל מכרמלית למשהו שיש לו דין רשות היחיד, אבל זה, מאחר שזה דבר שאינו מצוי שתיעשה בדיוק אבן כזו בים, ולא גזרו רבנן.

דיון: מה פירוש "דבר שאינו מצוי"?

דובר 2:

מה זה אומר? מה זה דבר שאינו מצוי? אם יש מקום אחד, אז המקום הזה כבר דבר מצוי. חכמים לא גוזרים על דברים שלא קורים. זה כל האיסור של תלת. אם יש ארבעה מהם בים, זה דבר מצוי, יש את ארבעת המקומות, יש את הסלע, הסלע לא זה.

דובר 1:

לא, לא זה הפירוש. הפירוש הוא, כפי שהרשב"א מביא, שדבר שאינו מצוי שיטלטלו מהאבן לספינה, ומהספינה לאבן. לא מפני שזה דבר שאינו מצוי שתיעשה אבן כזו. אבן כזו, שם שיש אותה, היא קיימת היום, אפשר בליוויין לזהות שיש מאה אלף אבנים כאלה. זה לא דבר שאינו מצוי האבן. זה דבר שאינו מצוי שיטלטלו מהספינה לאבן, ומהאבן לספינה.

תרגום לעברית

מצוי פירושו יחסית לכמה אנשים שיש. לא מצוי שבעולם יש חמשת אלפים. גם יש בעולם הרבה מאוד פילים, ובכל זאת בכל פעם שיהודי פוגש פיל הוא מברך "משנה הבריות". למה? כי בביתו אין הרבה פילים. הוא רואה בברור את הראיה של פיל. אבל זה הפירוש של דבר שאינו מצוי. דבר שאינו מצוי הוא שאדם יטלטל בין הסוג הזה של רשות היחיד לסוג הזה של כרמלית.

דובר 2:

למה? למה? למה יש עיר שיודעים שבה, ליד העיר יש את האבן הזאת? כלומר, עבור העיר זה לא דבר שאינו מצוי, העיר יודעת שליד העיר, על חוף לוד, יש את האבן הזאת והזאת. איך זה נעשה דבר שאינו מצוי?

אחרות, זה מקבל דין כמו כרמלית, זה נעשה כמו כרמלית. המקום מדאורייתא הוא רשות היחיד, אבל החכמים לא יכולים להקל יותר מרשות היחיד. הפירוש, אם אתה מכניס לתוך זה משהו ואתה מוציא, אתה חייב מדרבנן, אתה חייב. החומרא נשארת שזו רשות היחיד.

דובר 1: הקולא והחומרא מדאורייתא, נשארות, אתה צודק, יש חומרא, אבל זה בעצם רשות היחיד. החכמים אומרים שלגבי לטלטל בתוכו זה אסור, כמו רשות הרבים, כלומר כמו כרמלית, שהיא רשות הרבים מדרבנן, שאסור לטלטל בתוכו.

הסבר: למה זה נראה כמו כרמלית

לכאורה, מה הפירוש של זה? יש הסבר להלכה הזו? כי זה נראה כמו כרמלית, זה נראה כמו רשות הרבים.

דובר 2: כן, קשה להבין? קצת, כן.

דובר 1: אני לא רואה מה קשה להבין. יש שטח גדול, יש מחיצה ישנה רגילה. צריך להסביר שרשות היחיד ורשות הרבים לא פירושו, זה אף פעם לא ליטרלי שרשות היחיד פירושו רשות לאדם אחד ורשות הרבים פירושו רשות לכמה אנשים, כי אם כן, אז זה גם רשות היחיד. זה אומר שיש לזה קשר גם לאיך זה נראה. רשות היחיד נראית כמו רשות היחיד, ורשות הרבים נראית כמו רשות הרבים. והמקום הזה נראה כמו רשות הרבים, כי מחיצה נעשתה ברשות הרבים. כי זה כל כך גדול, זה לא נראה כמו דירה, זה לא נראה כמו מקום פרטי של אדם, זה לא נראה כמו רשות היחיד, ומפני שהולכים שם כמו כרמלית. לא גרים שם, זה מקום שמסתובבים בו, וזה דומה לרשות הרבים שהיא מקום שמסתובבים בו.

הלכות שבת: דיני כרמלית, רשות היחיד, ושיעור בית סאתים

הלכה ב: עמוד שגבוה עשרה ורחב בית סאתים

דובר 1:

החכמים... רשות היחיד ורשות הרבים פירושו מחיצות, זה לא פירושו אף פעם אחרת ממחיצות. זה מעיקר הדין מדאורייתא. החכמים אומרים ששטח כל כך גדול, אנחנו כבר רואים את זה כמו כרמלית, כאילו.

וכן, אותו הדבר הוא לא רק מקום פטור, אלא זו פלטפורמה גדולה, עמוד, פלטפורמה שגבוה עשרה ורחב בית סאתים. שרוחבו עד בית סאתים, מטלטלין בכולו. כי מאחר שזה עמוד גבוה עשרה, זה מקבל דין רשות היחיד, ודין רשות היחיד הולך עד בית סאתים. אמרו חכמים, עד רוחב בית סאתים, מטלטלין בו, יותר מבית סאתים, זה רק ארבע אמות.

דובר 2:

כן, טוב מאוד. הלאה.

סלע שבים — אבן בים

דובר 1:

סלע שבים, הוא מביא שלוש דוגמאות לאותו הדבר. סלע שבים, באמצע המים יש אבן גדולה שבולטת כמו הר במים.

הואיל וגבוה פחות מעשרה, אם זה פחות מעשרה, מטלטלין... הים הרי כרמלית. אז הסלע שבים, אם זה לא סלע גדול מאוד, זה בטל לים, זה כרמלית. מותר לטלטל מתוכה לים ומים לתוכה, הכל כרמלית, זו אותה כרמלית, אמנם אסור לטלטל יותר מד' אמות, אבל בתוך ד' אמות מותר לטלטל מהסלע לים וכן הלאה.

אבל **הואיל וגבוה עשרה,** אם זה כן גבוה עשרה, זה נעשה שטח נפרד בפני עצמו. אז כך, אם ארכו ארבעה טפחים עד בית סאתים, אם זה מתחת לבית סאתים, פחות מבית סאתים, אז זה מקבל דין רשות היחיד, והואיל ומותר לטלטל בכולו, מאחר שמותר לטלטל בכולו, זה מקבל דין, כלומר לא כמו כרמלית שבכרמלית מותר רק לטלטל כמו ברשות הרבים פחות מד' אמות, זה מקבל דין שמותר כן לטלטל עליו, כי זה שטח בפני עצמו, זה נעשה כמו רשות היחיד.

דובר 1:

התשובה של דבר שאינו מצוי היא שלא מצוי שאדם יישא מהספינה אל האבן.

דובר 2:

תשכח כבר פעם אחת, אבל... אני לא מסכים לתורתך על הפיל. הפיל הוא הפיל, וכאן מדברים על האבן, וזה לא דבר שאינו מצוי גדול. וכך אומר הראב"ד, שלא מצוי שיטלטלו מהספינה אל היבשה.

דובר 1:

לא רציתי להפריע לך, אני רק רוצה לומר פשט בדבר שאינו מצוי. אתה, הוא מדבר, הרשב"א שאתה רואה, הוא מדבר על בעיה חטופה, למה הוא עושה הפוך, למה הם לא אמרו, אתה עונה עם התורה שלך, למה הם לא אומרים הפוך? אם זה דבר שאינו מצוי, הרי יש את שתי הגזירות, שיעשו הפוך, שיעשו שזה רשות היחיד, ולא יעשו את הגזירה החדשה של כרפף. זו לכאורה גזירה חדשה. לכן הוא אומר שהם רוצים אחרת, כי זה תמיד, כי זה דבר רגיל. האדם הרגיל שהוא הולך לקחת מהסלע, את זה הם התירו. זה מה שהוא בא לומר עם זה.

הפירוש של דבר שאינו מצוי אינו שזה לא קורה בעולם. כל דבר שיש בעולם, יש עשרת אלפים ממנו. דבר שאינו מצוי, ואתה יכול למצוא עוד תורה של דבר שאינו מצוי לא גזרו רבנן. לכן אני אומר זאת, כי זה כלל, זה כלל, דבר שאינו מצוי לא גזרו ביה. כי זה הגיוני.

למה החכמים עושים... אני רק רוצה לדעת, למה בדבר שאינו מצוי אין גזירה? מה רע אם זה לא מצוי? גזירה של הרבנן, פשוט, החכמים רואים שבכל שבת אנשים עושים זאת, לאט לאט נעשית איזושהי פרצה, חושבים שמותר לטלטל ברשות היחיד, רשות הרבים, נכון? זה הפירוש. אבל דבר שקורה, שזה לא דבר יום-יומי, צריך לנסוע בים על ספינה ולהילחם, ואני לא יודע מה. אז אין גזירות.

עכשיו אתה שואל שאלה אחרת: אילו גזירות צריך להסיר? כי זה כולו נעשה שלא תהיה סתירה. אתה רואה, החכמים הרגישו... הרגישו מוזר עם זה, עשו כאן מקום שיש בו חומרת רשות היחיד ולא קולת רשות היחיד. זה מצחיק, שבאופן הזה הם אכן עשו קוהרנטי. יש לזה את הקולא ולא את החומרא.

דובר 2:

לאו דווקא, כי נראה לנו שהעמוד שגבוה עשרה ורוחב ארבעה על ארבעה יש גם דבוק שאני אומר. האם פעם ראית עמוד שעליו בונים מבנה ענק של בית סאתיים?

דובר 1:

עמוד לא פירושו עמוד. עמוד פירושו רק לומר, שבדיוק כמו שהם למדו בכל דבר, האמת הוא יכול להיות אפילו בחריץ גם כן. כלומר, יש שתי דרכים איך זה יכול להיות רשות היחיד, או דרך מחיצה, או דרך עמוד. אמת, יש דרך שלישית, זה יכול להיות עוד לוח. יש בעצם שלוש דרכים מלבד מחיצה, אבל אנחנו קוראים לכולן, וכל הלכה הוא מנה את השתיים או שלוש הדרכים איך זה יכול להיות רשות היחיד. יכול להיות שגוררים אי שלם, כי זה שלם... עמוד אסור לפרש כעמוד.

דובר 2:

אתה אומר, כתוב המילה עמוד, אבל זה לא פירושו עמוד.

דובר 1:

אבל זה לא עמוד, זה איזה שטח גבוה יותר.

דובר 2:

בסדר.

הלכה ג: כמה הוי בית סאה?

דובר 1:

כמה הוי בית סאה? דיברנו שהשיעור הוא עד בית סאתיים. כמה זה סאה? סאה היא חמישים אמה על חמישים אמה, יוצא שבית סאתיים במקום שיש בו שבירה, ב... ריבוע, כן? ממש כל הדבר, פירושו כשאתה מחשב הכל ביחד, פירושו אפילו אם זה לא קופסה, לא קופסה ישרה, אבל אם אתה יכול לעשות ממנו שטח של חמשת אלפים אמה...

דובר 2:

מה פירוש בשבירה, האם זה תשבורת?

דובר 1:

תשבורת היא, זה בא מהמילה תשבורת?

דובר 2:

כן, לכאורה, השבירה שלו.

דובר 1:

בוא... בוא... פירושו אפילו אם זה לא אבן ישרה, אם זה אבן שבולטת... בכל צורה שהיא, אם אתה יכול להוציא ממנה חמשת אלפים אמה... זה מאוד פשוט, 50 אמה על 50 אמה זה בית סאה, זה 100 על 50, 100 כפול 50 זה 5,000, כן? יוצא 5,000 רגל מרובע. ממילא, כל מקום שיש בו, יצא כך, בכלל כשיש את השיעור בית סאתיים, 5,000 אמה... בית סאה אם מרובע, שבעים אמה ושיריים...

דובר 2:

איך יוצא מרובע? ואיך יוצא שיהיה שבעים ושבעים אמה על שבעים ושבעים אמה, אם זה מרובע.

דובר 1:

הגמרא אומרת "עיגול", בשעת צורה, זה פירוש בשבירה. בכל צורה שהיא, איפשהו בולט מתוך שטח גס. מהו השטח ההוא? הרי זה נקרא בית סאה.

דובר 2:

אה, אולי שבירה פירושו באנגלית זה area.

הלכות מקום שלא הוקף לדירה – שיעור בית סאתים וצורת המרובע

הלכה ג: שיעור בית סאתים במרובע – שבעים ושיריים אמה על שבעים ושיריים אמה

איך יוצא מרובע? מרובע יוצא שיהיה שבעים ושיריים אמה על שבעים ושיריים אמה. זו הקופסה. בית סאה אינו ארבע צורות, זה השטח, השטח של שטח גדול, מהו השטח ההוא, הוא נקרא בית סאתיים.

אה, שטח הפירוש באנגלית הוא "area". זה לא ההיקף, ה"circumference", אלא ה"area". נכון. השבעים ושיריים זו בעיה, כי זה מאוד קשה, יש, כל אחד יודע שאין דרך "rational" לעשות גדול יותר "square". אז, אין שכן, מה זה פעמיים חמישים אמה על חמישים אמה? מאה על חמישים זה "rectangle". אבל איך עושים מזה "square"? אין "formula", אין דרך קלה לעשות. הרמב"ם אומר שבעים ושיריים. מבין מה אני אומר? איך עושים? זה צריך להיות לא פעמיים גדול יותר, כי פעמיים יהיה כבר ארבע פעמים. זה נעשה קטן יותר מצד אחד וגדול יותר מהצד השני.

נכון, איך מחושב. לעשות את שני הצדדים גדולים יותר שיישאר "square", אבל מאוד קשה למצוא את ה"size" בדיוק. אוקיי, בכל מקרה, זה "math", "geometry".

הלכה ד: ארכו כשנים ברחבו – כחצר המשכן

אומר הרמב"ם הלאה, "מקום שלא הוקף לדירה", מקום שיש לו מחיצות, אבל המחיצות אינן לדירה, "שיש בו בית סאתים", שדיברנו שאז נעשה רשות היחיד, נעשה, חכמים עושים אותו ככרמלית, "אם היה ארכו כשנים ברחבו", כלומר, ההלכה היא כך, בית סאתים עושה אותו רשות היחיד, אבל יש בזה תנאי, ש"אם היה ארכו כשנים ברחבו", אם האורך כפול בדיוק מהרוחב, יוצא שזה מאה על חמישים, יוצא שהשיעור נעשה עכשיו כמו

רחב יותר מפעמיים, אסור לטלטל, אפילו זה קטן מבית סאתים, ולא הוקף לדירה.

דיון: עד כמה קטן יותר תקף התנאי?

דובר 2: אפילו זה בית סאתים. אפילו זה קטן מבית סאתים. עד כמה קטן יותר?

דובר 1: אפילו זה קטן יותר. עד כמה קטן יותר? הוא אומר כשזה בית סאתים. ולא הוקף לדירה.

דובר 2: לא מסכים. כל מקום שהוא ולא הוקף לדירה... לא.

דובר 1: הוא אומר כאן שבת סאתים מותר, ורק גבוה מבית סאתים נעשה ככרמלית, זה רק כשזה ארכו כשנים ברחבו. אם זה לא השיעור, אז אפילו בית סאתים מקבל את הדין כמו גדול מבית סאתים.

דובר 2: אם זה לא מה?

דובר 1: אם זה יותר ארכו יתר על רחבו. כן, אפילו אם זה בית סאתים, זה בשיעור של בית סאתים, אם זה קטן יותר זה סתם היתר. הוא אומר כאן שדווקא בית סאתים מותר זה רק כשזה השיעור. זה באמת מעניין, אבל כך נראה שהוא אומר כאן.

דובר 2: הוא לא אומר שבת סאתים חייב תמיד להיות מסוים... הוא אמר קודם שאפשר להוציא בשבירו, כי כשהוא אומר בשבירו הוא אמר את זה. אין חילוק איך עושים את זה, איך מעריכים את זה. בעל הגהות אמר שאין חילוק איך עושים את זה.

דובר 1: לא, נראה שהוא מוסיף על השיעור של בית סאתים עצמו. לכאורה מוסיף תנאי.

דובר 2: כן, יש מי שאומרים כמו שאתה אומר, כמו כל הלכה, זה לא מסתדר כשמתכללים, כי אנשים חושבים מה הם אומרים. זה בטוח לכל הדעות הקדומים שיש עוד תנאי כאן, נכון? חוץ מבית סאתים יש עוד תנאי. יש שאלה האם התנאי הוא רק כשזה בדיוק בית סאתים, או אולי אפילו פחות. הוא מביא מהשער הציון כמו שאתה אומר, שזה רק כשזה בדיוק בית סאתים. כך מביא ר' אברהם דומב. כך נראה שעל זה הוא אמר ש"מקום שיש בו שבירו, וכל מקום שיש בו כמידה הזאת", כלומר, בין שהיא מרובעת בין שהיא מועטת.

דובר 1: אני מבין. על זה נקרא בית סאתים. רק באותה צורה שהיא ארכו יתר על רחבו, שקשה לומר.

דובר 2: אני מסכים שבאופן כללי... לא, והוא גם לא אומר עד מתי, עד איזה גודל. בכל פעם שזה ארכו יתר על רחבו זה לא יכול להיות רשות היחיד, זה לא יכול להיות. אם זה לא הוקף לדירה גם לא יכול להיות. בכל פעם שזה לא הוקף לדירה זה רק מותר באופן שזה לא ארכו... לא. רק יש היסטוגוס בבית סאתים, בשיעור המדויק של בית סאתים זה... כן, אני לא יודע, זה לא יכול להיות שזה יכול להיות.

הלכה ה: פרוץ וגדר לשם דירה – איך עושים מקום שלא הוקף לדירה להוקף לדירה

הוא אומר הלאה, "מקום שהוקף שלא לשם דירה". עוד הלכה עם המקום שמוקף מחיצות אבל שלא לשם דירה היא כך: "אם פרוץ בו פרצה יתר על עשר אמות בגובה עשרה טפחים", אם יש בו פרצה גדולה ב... השאלה שלו היא איך עושים ממקום שלא הוקף לדירה אותנו למקום של דירה, כמה צריך לבנות מחדש כביכול, נכון?

ההיתר: פרצה וגדר לשם דירה

הוא אומר ממש היתר, מקום שהוקף שלא לשם דירה, שבדרך כלל ההלכה הייתה צריכה להיות שזה ככרמלית, אומר הוא, שאפילו כל המחיצות לא הונחו לשם דירה, אבל אם תיקנו את החלק האחרון כן עשו לשם דירה, כלומר עשו פרצה, ובזה שברו את הישנה, הפרצה שוברת את המחיצות הישנות, ובנו מחדש, וגדר בה לשם דירה, בנו מחדש, עכשיו שעשו את הגדר זה כאילו העמידו מחדש מחיצות, פירושו כאילו עשו את המחיצות כן לשם דירה, מותר לטלטל בכולה. זו עצה.

שיעור מאה על שיעור חמישים, מאה על חמישים, "כחצר המשכן", ה"size" הוא כמו שיעור המשכן שגם היה מאה על חמישים, "מותר לטלטל בכולו". מותר כן לטלטל בכולו, אז אין את הדין שזה נעשה רשות היחיד, זה נשאר עדיין רשות היחיד.

דיון: מה הסיבה? זה קשור למשכן?

דובר 1: מה הסיבה? זה קשור למשכן?

דובר 2: אני אתחיל להסביר לך, בוא להלכה הבאה, אוקיי, כן.

אם היה ארכה יתר על שתיים ברחבה

אבל אם היה ארכה יתר על שתיים ברחבה, אבל אם זה לא בדיוק שהאורך הוא פעמיים מהרוחב, אלא האורך הוא יותר מפעמיים מהרוחב, אפילו משהו, אפילו רק אמה אחת שהאורך גדול יותר מהרוחב, אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות, אז זה מקבל גם דין, כמו שלמדנו קודם, שזה נעשה כרמלית, ומותר לטלטל רק בד' אמות.

ביאור הטעם: שלא עשו בית סאתים אלא מחצר המשכן

אומר הוא, למה בעצם? מה העניין שאם זה ארכה כשנים ברחבה, אם זה כשיעור חצר המשכן, אז זה כן רשות היחיד? **שלא עשו בית סאתים שתשימו לאויר כשאר חצרות אלא מחצר המשכן.** הדין שהחכמים עשו שפעם אחת זה נעשה בית סאתים וזה לא הוקף לדירה, אלא זה הוקף לאויר, מקבל דין כרמלית, הם לא עשו.

דיון: היסוד של ההלכה – המשכן כמקור

זה שוב הפוך, אמרתי שמותר עד בית סאתים, עד בית סאתים מותר, למה? כי המשכן היה כמו בית סאתים, אז מותר. ונראה שלמדו לכאורה את זה מזה, כי הרי אנחנו לומדים את כל הלכות הוצאה מנשיאת הכלים מהמשכן אל המשכן, ומחשבים את עצמנו כל הזמן איך נושאים החוצה למשל את הכלים מהמשכן, שהוא רשות היחיד, אל המדבר בחוץ, שהוא רשות הרבים. יש לך ראייה ברורה במקום שמקום שלא הוקף לדירה, זה הוקף לתשימי... אה, המשכן לא הוקף לדירה?

דובר 1: זה אמרנו, אתה יכול לומר "ושכנתי בתוכם", "ושכנתי בתוכם" עושה אותו הוקף לדירה, לא? אני לא יודע אם זה... אני לא בטוח אם זו הראיה. אוקיי, זה חכמים דרבנן. זה אמת, אבל זה הולך הפוך. בעצם, החכמים התירו את הגודל, עד בית סאתים מותר, כמו במשכן שהיה מותר, כך כאן גם מותר.

דובר 2: היה מותר לגבינו, זה היה רשות היחיד.

דובר 1: המשכן הוא יותר מבית סאתים.

דובר 2: לא, חצר המשכן הייתה בדיוק בית סאתים.

דובר 1: עד בית סאתים פירושו עוד חצר רגילה שכן הוקפה לדירה, כלומר אפילו לא הוקף לדירה, פירושו קטן מספיק, מותר. זה נכון, אבל מה שכתוב כאן... לא, זה חמור. מילא חמישים כחצר המשכן מותר. אם זה קצת יותר ארוך מ... אז ההלכה שאמרתי שגדול מבית סאתים נעשה אסור, היא רק כשזה נראה כמו המשכן. זה ממש לא נוגע לדבר אחד, לשיעור המדויק. כתוב אפילו יותר מזה כבר לא נוגע לי שזה ארכו שנים ברחבו. שוב, זה הולך על ההיתר, כביכול ההיתר. זה שמותר כשזה בית סאתים, זה רק כשזה מלבן. אם זה אפילו פחות מבית סאתים, אבל זה ארוך יותר ממאה אמה, נכון? אה, או ארכו יתר על שנים ברחבו, אפילו זה פחות מבית סאתים, עדיין אסור לטלטל. זו הלכה חדשה.

חידוש: שני תנאים להיתר לטלטל

במילים אחרות, תן לי לומר איך אני מבין. צריך להוסיף להלכה הקודמת עוד כלל. למדנו שיותר משטח של חמשת אלפים אמה מרובע אסור לטלטל, מספר אחת, בלי חילוק איזו צורה זה. עוד. עוד הלכה היא, כל שטח, אפילו שטח קטן, אם זה יותר ארוך יותר מפעמיים הרוחב, גם אסור לטלטל. וזה לומדים מחצר המשכן, כי חצר המשכן הייתה בדיוק פעמיים כל כך ארוכה כמו שהיא רחבה, וזה עוד שיעור של חצר, אבל כל דבר שארוך יותר משהוא

חידוש: אפילו לאט לאט – אמה בכל פעם

אומר הוא, **אפילו פרץ אמה וגדרה לשם דירה**, קודם מה שכתוב כאן הוא שהוא עושה פרצה ראויה של עשר אמות בגובה עשרה טפחים, שזה כבר מבטל את המחיצות הישנות, ממילא עכשיו כשהוא עושה את המחיצות החדשות פירושו הוקף לדירה. כשהוא עושה את הדלת כביכול, הוא מתקן את הפרצה.

אומר הרמב"ם, השיעור של יתר על עשר אמות אינו דווקא שהוא עושה בבת אחת פרצה של יתר על עשר אמות, אלא אפילו הוא עשה פרצות קטנות יותר בגדר, אבל ביחד הן היו עשר אמות, והוא בנה מחדש, אפילו הוא בנה מחדש לאט לאט, אבל למעשה הוא בנה את הקיר לשם דירה, שאם הוא לא היה מתקן היו נתבטלות מחיצות, ממילא פירושו כאילו זה נבנה לשם דירה וזה מותר. **אפילו פרץ אמה וגדרה לשם דירה, ואחר כך פרץ את האמה הבאה וגדרה לשם דירה, עד שהשלימה ליותר מעשר**, שהכל ביחד הוא עכשיו הוריד מהקיר הישן עשר אמות ובנה עשר אמות, אפילו זה אמה אחת בכל פעם, **מותר לטלטל בכולה**.

ביאור החידוש: מסתכלים על התוצאה המצטברת

החידוש כאן הוא שלא אומרים שכל אמה מתבטלת בפני עצמה, שהרי כל אמה אינה פרצה שלמה. אלא מסתכלים, בין כולן, הוא אומר כן, בין כל הפרצות שעשה עשה פרצה של עשר אמות, ונעשה כאילו הוקף לדירה, **מותר לטלטל בכולה אע"פ שיש בה כמה מילין**. זה אפילו מקום ענק, אבל הוא תיקן עשר, כי דין הקבוע נעשה עכשיו, כי לפני כן נקרא לא מוקף, בעיקר לכאורה לדירה.

דין מקום שהוקף שלא לדירה – תיקון דרך פרצה, זריעה, נטיעה, מים, קירוי, ונפרץ לחצר

תיקון מקום שהוקף שלא לדירה דרך פרצה של עשר אמות

דובר 1:

מסתכלים כן בין כולן, אומרים כן שבין כל הפרצות שעשה, עשה פרצה של עשר אמות, ונעשה מוקף לדירה, **בטל לגבי קולא אפילו יש בו כמה מילין**. כלומר, אפילו מקום ענק, אבל הוא תיקן עשר, כי דין הקף נעשה עכשיו, כי לפני כן נקרא לא מוקף בעיקר לחומרא בדרך כלל, כי עכשיו אי אפשר לטלטל בו בגלל הרושם שנפרש, וממילא גם הבעיה נפתרה, והוא רשאי עכשיו לטלטל בו. זהו פתרון. הגמרא שאומרת שאיחרו את הבאר, כי כשעשו אותה לא עשו אותה לשם דירה. תמיד יש דרך לעשות אותה עכשיו לשם דירה דרך התרגיל הזה.

דין מקום יותר מבית סאתים שהוקף לדירה – נזרע רובו או מיעוטו

דובר 1:

עכשיו נראה כך. **מקום יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה**. עד עכשיו דיברנו בשלא לשם דירה. מה קורה כשאדם כן עשה לדירה? הוא חשב, "אני רוצה לעשות מקום שאפשר יהיה לגור שם." אבל במקום הזה הוא גם עשה חלק שיהיה שדה. השאלה היא, באיזו נקודה השדה מבטל את המקום שהוקף לדירה? כי שדה, הרי דיברנו, יש לו דין כמו כרמלית.

אז כך, **מקום יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה**. שדה אינו דירה, זו הנקודה. יש לו דין כמו כרמלית אם הוא לא הוקף לדירה. אפילו, אפילו בית סאתים, כן, מה הענין של לחשב בדיוק בית סאתים? הרי נאמר שכאן החידוש הוא שזה אפילו מוקף מחיצות. אבל כשיש מקום שהוא רק שדה, זה נקרא לא הוקף לדירה, זה בטוח. השאלה היא רק איך זה נעשה הוקף לדירה, באיזה שלב, כמו שנאמר.

אז, **אם נזרע רובו**, אם רוב המקום נזרע, הולכים אחר הרוב, רואים את כל המקום כגינה, רואים את כל המקום כשדה, ולא עוזרות מחיצותיו, ולא רואים את כל המקום כדירה, שהוא לדירה. **בטל לגבי קולא**, אפילו נניח את החלק של השטח שהוא משתמש בו כן לדירה, אבל הואיל והוא מוקף באותן קירות, הוא מתבטל, גם המקום שהוא משתמש בו לדירה גם הוא מתבטל.

מה זה? **אסור לטלטל בכולו**.

אסור לטלטל בכל השטח, אפילו בחלק שהוא לדירה.

כן, הכל הוא לדירה. אפילו במקום הוא נשאר כולו, הוא עדיין גר שם כולו. נניח הוא לא מביא... הוא לא גר שם ממש.

נזרע מיעוטו, אם רק מיעוט השטח נזרע, אז כך: **תלוי, אם נזרע ממנו בית הסאה**, אם השטח שנזרע הוא בית הסאה, **מותר לטלטל בכולו**, מותר לטלטל בכל המקום. רק בית הסאה, כלומר עד בית הסאה. אה, עד בית הסאה, טוב מאוד. רק זה אומר, מיעוט, והשדה קטן מבית הסאה, אז גם בית הסאה מתבטל למקום שאינו שדה, שהוא הדירה.

אבל **אם היה המקום הנזרע יתר מבית סאה**, אפילו זה מיעוט, אבל זה מיעוט גדול מדי, כי זה שדה חשוב מדי. בית סאה הוא כבר שדה חשוב. שדה חשוב כזה לא אומרים שהוא מתבטל למקום הדירה. **אסור לטלטל בו בכולו**. כן, כי כל הדבר שהוא גדול בית סאה מבטל, אפילו רוב שגדול ממנו.

דיון: מדוע בית סאה מבטל אפילו רוב?

דובר 2:

רוב שמבטל את כל הדבר, או חתיכה אחת שיותר מבית סאה, זה רוב גדול, מבטלים את המיעוט ומבטלים את הרוב. למה? מה הענין שאם נטוע בית סאה מבטלים את הרוב? כי זה יותר מבית סאה. אני לא יודע, בדיוק כמו כל הדין כאן הוא בית סאה. זה באמת מעניין. אני לא יודע, אין לי טעם בשבילך.

דובר 1:

אפילו, כן, רואים שהרי שדה שגדול מבית סאה לא מתבטל לבית הדירה.

דובר 2:

נכון, אבל עכשיו כל הדבר הוא דירה, כך הוא אומר, כך הוא אומר שהחלק שהוא דירה, זה הוא לא אומר, כי הכל סביב אותן מחיצות. יכול להיות שהוא מתיר דרך המחיצות, את השדה. ומבטל את המחיצות. המחיצות סביב השדה לא עוזרות, זה נשאר עדיין כרמלית. אין הלכה שהיא רק חלק, תמיד זה או הכל כך או כך.

חילוק בין נזרע תבואה לנטעים (עצים)

דובר 1:

זה כשעשה נזרע, זרע תבואה. אבל אם זרע נטעים, הרי לא למדנו במלאכת זריעה, או חישבנו שיש זריעה ויש נטיעה? זריעה פירושה תמיד תבואה, ונטיעה פירושה תמיד עצים. אם נטע עצים רובו, **הרי הוא כחצר**, זה כמו חצר, זה רשות היחיד, **ומטלטל בכולו**. כלומר, העצים הנטועים אינם מבטלים. אבל תבואה מבטלת, כי שדה אינו בית. עצים אבל אינם מבטלים חצר, זה נורמלי שאדם יהיה לו חצר לדירה ויהיו שם עצים.

דין מים (מים) בשטח המוקף-לדירה

דובר 1:

ונשמע מינה מים, מה קורה אם בשטח נעשו שם הרבה מים, **אפילו עמוקה מאד**, אפילו מים עמוקים, נעשתה שם אגם עמוק? אז כך, **אם היו ראויין לתשמיש**, אם זה מים שאפשר להשתמש בהם, מים כאלה שאפשר להיכנס לתוכם, או מים שאפשר להשתמש בהם, **הרי הן כנטעים**, זה כמו נטעים, וזה חלק מבית סאתים, מרשות היחיד, **ומטלטלין בכולו**. אבל **ואם אינן ראויין**, מה פירוש אינן ראויין? זה לא מים נקיים, זה לא מקום שאפשר להיכנס. איך אפשר להשתמש במים לדירה? אפשר לגור באגם? בבריכה? כן, יש לו בריכה בדירתו, ברשות היחיד שלו. כמו עצים, כמו שאתה רואה עצים זה נורמלי שאדם יהיה לו עצים ליופי, יש לו מים ליופי. כן, אני יודע, לא ברור.

ואם אינן ראויין, אין מטלטלין בו אלא בד' אמות. מה נעשה כאן? כמו כרמלית שמותר רק לטלטל בארבע אמות. הוא אומר לשיטתיה אדם, לא ברור. אבל זה מעניין. זה לא עוזר, למדנו קודם, למשל גנות ופרדסים, שיש גם עצים, לא עוזר. כל הדבר הוא רק שזה לא מבטל מקום שעיקרו לדירה לכתחילה. אם זה לכתחילה מוקף להיות אגם, זה לא יעזור. נכון. כלום לא

דובר 1: אבל למעשה זה לא לגמרי מוקף, זה הרי נפרץ, ממילא זה אסור. הייתי חושב שכאילו החצר עכשיו משתמשת כאילו בקיר של הכרפף.

דובר 2: מה היית מתכוון? שהוא נעשה חלק מהחצר?

דובר 1: לא, הוא לא נעשה חלק. לגבי החצר הוא כשר, אבל לגבי עצמו... החצר, הוא עוזר לחצר, אבל החצר לא עוזרת לו. כך הייתי מפרש, אבל אני רואה ש...

דובר 2: הסיבה שהחצר מותרת היא בגלל הקירות, או בגלל שזה לא כרמלית?

דובר 1: אם היה פתוח לכרמלית, אולי הכרמלית היתה יכולה לפסול אותו. זה הרי פתוח למקום שהוא בעצם מן התורה רשות היחיד, דיברנו.

דובר 2: זה לא נקרא "פורץ", זה כך, לא ברור. האנשים לא יודעים בברור, מדברים על פרצה יותר מעשר אמות או פחות מעשר אמות, ומה משפיע על כל החידוש. אני לא יודע. צריך לשאול את הרבנים.

דובר 1: בקיצור, אנו לומדים כאן הלכות, זו הפעם הראשונה שעומדת המילה "כרפף". כלומר, לא חשבתי על המילה. אולי "כרפף" היא מילה לסוג מסוים של שטח שנעשה ליד חצר, לפני כן זה עומד כאן.

מה שהוא לומד הוא שאין עבר החצר מתירה, כי היו יכולים לומר שהכרפף הוא טפל לחצר. זו חצר שפתוחה לחתיכה גדולה יותר של רשות היחיד. אבל לא אומרים כך.

אבל אה, זה בכלל לא היה נפרד. אם היה כמו קרפף שפתוח למקום מוקף לדירה, קרפף כזה אולי לא היה מקבל דין כקרפף נפרד, זה היה נראה כמו חצר גדולה יותר, אפילו גדול מבית סאתים, וזה לא היה נפרד, אלא בנו כך רשמית. ואפילו השטח לא באמת חצר, באמת לא לשם דירה, אבל זה בנוי ביחד, אולי היה מתבטל.

אבל זה לא היה כך, אלא היה קודם הקיר, וזה היה לגמרי נפרד. עכשיו כשהקיר נפל, זה לא נעשה מותר. החצר גם לא נעשית אסורה, אבל זה לא נעשה מותר.

דובר 2: בסדר, טוב מאוד.

הלכה ט – מיעוט בית סאתים

אילנות אינו מיעוט

דובר 1: אז כך, מה קורה? היתה יתירה על בית סאתים, יש לו מקום, קרפף שגדול מבית סאתים, וממילא הוא הולך לקבל דין ככרמלית מדרבנן, רוצה לעשות אותו קטן מבית סאתים. אבל במקום לבנות עכשיו קיר לעשות קטן מבית סאתים, הוא שם בפנים עצים.

אמר רב הונא אמר רב, אילנות אינו מיעוט, זה לא נקרא מיעוט. כלומר, בית סאתים שיש בתוכו עצים, העצים לא מבטלים את השטח.

עמוד בצד הכותל – גבוה עשרה ורחב שלשה

אבל בנה עמוד בצד הכותל, אם הוא אבל בנה משהו, הוא בנה עמוד ליד הקיר, קרוב לקיר, **גבוה עשרה ורחב שלשה או יותר,** העמוד גבוה עשרה טפחים ורחב שלושה טפחים, **הרי זה מיעוט.** כלומר כן בנה משהו שעושה את בית סאתים קטן יותר, אז הרי זה מיעוט, נעשה עכשיו המקום שהוא לא בית סאתים, מותר לטלטל בו.

אבל זה צריך אבל להיות, העמוד חייב אבל להיות שלושה, כי אחרת זה דבר קטן.

אבל פחות משלשה אינו מיעוט, למה? שכל פחות משלשה כלבוד היא. אם זה ליד הקיר, וזה לא גדול שלושה, היו אומרים שזה נחשב כקיר.

דובר 2: אהה, אז צריך להיות שהוא עושה את החצר קצת קטנה מבית סאתים.

דובר 1: כן, תפוס אותי. זה יכול לקרות אבל מאוחר יותר, כלומר פעם אחת שנעשה דין בית סאתים, לא חושבים עם מה שהוא עושה אחר כך.

יעזור. זה אומר, בוודאי, כשזה גן, זה לא בית שנטעו בו עצים יפים. נכון. זה תלוי לכתחילה מה מוקף, מה תכלית המקום. טוב מאוד.

דין קירויו מתירו – גג מתיר את השטח

דובר 1:

טוב, אומר הרמב"ם כך, הלכה חדשה: **"מקום שהוקף שלא לשם דירה"**. בסדר, עד עכשיו היה סוג אחד של הלכה, כן? של איך בית סאתים נעשה דין כרמלית. בסדר, **"מקום שהוקף שלא לשם דירה"**, מקום שהמחיצות הן שלא לשם דירה, **"שיש בו בית שלש סאין"**, זה גדול יותר, זה יותר מבית סאתים, זה שלוש סאה, **"וקירו בו בית סאה"**, אבל שליש ממנו עשו גג. פירושו כיסו סאה אחת, ונשאר עכשיו מקום פתוח שהוא בית סאתים. עכשיו השאלה, בית סאתים הרי נאמר שיותר מבית סאתים מותר לטלטל. זה החילוק. היותר מבית סאתים מתבטל למקום שמוקף.

אז עכשיו יש לנו כאן שאלה, פירושו זה בעצם גדול מבית סאתים, שהיה צריך להיות כמו דין כרמלית, אבל שליש ממנו, פירושו הסאה האחת שעושה אותו יותר מבית סאתים, מוקף בגג. יש חידוש כאן, הלכה. אומרת ההלכה כך: **"קירויו מתירו"**, הגג מתיר את כל המקום, את כל השטח מותר כן לטלטל. זה נקרא קרפף, אבל אצלנו עדיין לא היתה המילה קרפף מהרמב"ם. השטח, המקום המוקף, חושבים אותו עוד שבית סאתים מותר, כי **"קירויו מתירו"**, הגג מתיר אותו. למה? כי יש הלכה, אחת מהלכות המחיצות, כמו שיש הלכה של לבדו וסוג הדברים האלה, יש הלכה שאנו רואים שמקום שיש לו גג, **"שפת תקרה יורד וסותם"**, שהמקום שיש לו הגג רואים אנו כאילו יש לו גם קירות. כמו אותו שטח, השליש של המקום, הסאה הנוספת שהיה צריך לראות אותו כשטח לעצמו שמוקף בקירות. כלומר כיון שהוא מוקף בגג, רואים אנו כאילו הוא גם מוקף בקירות. אז מה נשאר עכשיו פתוח שלא מוקף ב... שרק מוקף עם האחרות, עם הקירות הישנים, ההקפה המקורית, בית סאתים, ממילא מותר כן לטלטל, זה לא מקבל דין כרמלית.

דין ונפרץ במילואו לחצר – כרפף שנפתח לחצר

דובר 1:

יפה. אז כך, מה קורה ונפרץ במילואו לחצר? מה זה ונפרץ? המקום שהוקף שלא לשם דירה נפתח לחצר. זה ליד חצר שכן הוקף לדירה, ונפתחה הדלת בין המקום שהוקף שלא לשם דירה והחצר. ונפרץ... תן לי להביא את התמונה. **ונפרץ חצר כנגדו,** כן? אתה מבין מה הוא אומר? ונפרץ חצר כנגדו, כאן הכרפף וכאן החצר. נעשה, קיר החצר כאן נעלם, וגם בצד השני קיר החצר נעלם. זה מאוד מעניין. אז עכשיו נשאר כאן חצר שבעצם כמעט אין לה מחיצות, יש לה פרצה גדולה. אבל ההלכה היא כך, כן? נכון. אז יש לנו כאן שתי בעיות. קודם יש לנו בעיה שבית סאתים נעשה עכשיו גדול מבית סאתים, אז עכשיו השאלה האם כל המקום נעשה כרמלית. ועוד יש לנו שאלה האם בשטח החצר אפשר יהיה לטלטל, כי שטח החצר נהרסו הקירות.

אומרים אנו אבל ההלכה כך, **החצר מותרת כשהיתה,** החצר עדיין מותרת, ואנו לא חוששים מזה שנפרץ בין החצר והכרפף. כי לגבי החצר, הכרפף הוא גם רק מחיצה קלה. אהה, הכרפף יכול להיות מחיצה מספיקה ל... זה הרי כבר לא פתוח לרשות הרבים. זה הרי רק פתוח בסך הכל למקום שהוא רק חומרא דרבנן שיראו אותו ככרמלית, זה לא באמת פתוח לכרמלית. ממילא החצר מותרת. נכון. **והכרפף אסור כשהיה,** הכרפף אבל כן אסור. יפה. **אף על פי שהחצר מתירתו.** לא אומרים ש... כי אפשר לעשות חשבון כזה. אתה יכול לומר שבית סאתים נשאר רק בית סאתים, והחצר הרי מותרת, כי זו הרי חצר, ממילא הכל מותר. לא אומרים כך. אלא אנו אומרים שהחצר האחת מתירה את המקום של בית סאתים, והיות שזה עכשיו פתוח, אין לו קירות סביב, רואים אנו אותו כגדול מבית סאתים. למה היה צריך להיות מותר? זה לכאורה פשוט.

הלכות מקום שלא הוקף לדירה – כרפף, בית סאתים, ומיעוט שטח

כרפף שנפרץ לחצר – שאין עבר החצר מתירה

דובר 2: מישוהו אומר... אממ... כאן הלאה אני לא מבין את ה... הוא אומר שחסר כאן משהו מילים, אבל כמו שבבית סאתים יש תל.

דובר 1: בסדר, ו?

דובר 2: נראה שהתל עדיין לא מבטל, עדיין לא יוצא בית סאתים. התל... לא ברור.

הפשט: תל כמחיצה במקום עמוק

דובר 1: הוא אומר כך, שמדברים על מקום שהוא מקום עמוק, והתל הוא המחיצה. אז אז, אם עושים מחיצה, עוזר שלושה טפחים הרחק.

דובר 2: אם הוא עושה מחיצה כמו שהוא... הוא עושה את המחיצה גבוהה יותר, מה בא... למה זה יעזור? אני לא מבין בדיוק על מה הוא מדבר.

דובר 1: הוא רוצה להוציא מ"תוכו של כותל בטיט". פעם אחת הוא אמר "תוכו של כותל בטיט", אז הוא חושב שבאותו אופן אפשר לעשות בכל הדרכים גם. אם זה למטה, אבל לכאורה למטה יצטרך גם לעזור. אין הבדל איך המקום נעשה בית סאתים.

הוא אומר שמדובר שזה אומר, זה לא יכול... בואו נגיד קודם את ההלכה שכתובה, ואחר כך נראה על מה הוא מדבר.

הלכה: הרחיק מן התל שלושה – מועיל; על שפת התל – אינו מועיל

דובר 1: הוא אומר כך, אם עושים מחיצה ליד התל, זה עוזר. אם עושים מחיצה "על גבי" התל, זה לא עוזר. "שעושה מחיצה על גבי מחיצה אינו מועיל".

דובר 2: אולי הוא מתכוון לומר כי הוא עושה מחיצה חדשה לשם דירה, כמו החלק הבא.

דובר 1: אז, בואו נכנס פנימה.

ביאור: תל כרשות היחיד, ואיך עושים אותו מוקף לדירה

דובר 1: אז, עד עכשיו דיברנו על בית סאתים שמוקף בחומה, קיר, והקיר עושה אותו לבית סאתים. יש עוד דרך שמקום נעשה בית סאתים, מקום שהוא קצת גבעה.

דובר 2: תל פירושו... תל פירושו גבעה או הר?

דובר 1: תל פירושו הר. ההר מסביב, אז הוא "בפנים" ההר. אז יש הר שהוא גדול בית סאתים. אם היה קטן מבית סאתים, זה נקרא כמו מקום לעצמו, כי ההר שהוא גבוה עשרה וכן הלאה עושה אותו למקום כמו רשות היחיד, כמו שלמדנו קודם שמקום נעשה רשות היחיד.

אם זה גדול יותר מבית סאתים, זה יוצא מרשות היחיד. מה קורה שהוא רוצה שזה יחזור להיות מקום של... שזה יחזור להיקרא רשות היחיד, לא כרמלית? מה הוא עושה? הוא עושה מחיצה על שפת התל, והוא חושב שבוה הוא הולך לעשות אותו מוקף לדירה.

אומר, "הרחיק מן התל שלושה ועשה מחיצה" – אם הוא עושה מחיצה על התל, יוצא שמתחילים לחשב שבית סאתים הוא לא כל התל, אלא מאיפה שהמחיצה מתחילה. מאיפה שהמחיצה מתחילה יש פחות מבית סאתים, אז זה מותר, הואיל עזר. זה באמת נעשה מקום שנעשה פחות מבית סאתים, או שזה נעשה מקום מוקף לדירה.

המחיצה החדשה יכולה לעשות אחד משני דברים: או שבזה זה נעשה קטן יותר, וזה כשהוא עושה את המחיצה פנימה בתל.

אבל "עשה מחיצה על שפת התל", הוא פשוט עשה ששפת התל תהיה גבוהה יותר, הוא בנה כך על ההר, בקצה ההר שיהיה עוד קיר, לא עוזר. לא אומרים שבוה זה נעשה כאילו עכשיו מוקף לדירה. כי אין כאן שום מחיצה. זה שהוא עושה תל עצמו הוא מחיצה, זה עושה את המקום לבית סאתים חיצוני. עושה רק מחיצה על גבי מחיצה, אינו מועיל, לא עוזר.

החידוש: מחיצה על גבי מחיצה אינו מועיל

דובר 1: זה החידוש. כל אחד היה מבין שסתם שהוא עושה חורים בקיר לא עוזר. כאן שאתה יכול לחשוב שתל הוא לא ממש מחיצה, הוא מוסף, אומר לא, זה לא עוזר.

דובר 2: כי זה לבד אומר כאילו בנית על הקיר. זה אומר כאילו... פחות משלושה טפחים זה כלום, לא מבטל.

מחיצה הרחוקה מן הכותל שלשה

דובר 1: מה קורה? אה, וכן, הרחיק מן הכותל שלשה ועשה מחיצה, הוא הרחיק... לא עמוד, אלא הוא עשה מחיצה. מיעט! הוא בזה הקטין את המקום. זה נעשה קטן מבית סאתים.

אבל אם זה פחות משלושה? לא עשה כלום, הוא לא עשה כלום, כי אותו ענין של לבד.

טח את הכותל בטיט

דובר 1: מה קורה? לא שהוא עשה מחיצה או עמוד. אלא טח את הכותל בטיט. הוא פשוט הגדיל את הכותל. הוא מרח עליו טיט. אפילו שאינו יכול לעמוד בפני עצמו, אפילו אם הטיט, זה לא איזה בניין. זה רק הגדיל את הטיט. אבל הוא נקרא מיעט. בזה עשה שהכותל הוא כך עכשיו עבה יותר, ולא נשאר בית סאתים מסוף הכותל והלאה. זה נקרא כן, הוא מיעט. זה מעט.

דיון: ההבדל בין עמוד בצד כותל לבין טח כותל בטיט

דובר 2: אה, שלושת הטפחים פירושו שהוא רחב שלושה טפחים. לא רחוק שלושה טפחים מהכותל.

דובר 1: לא, מדברים כן על רחוק. הרחיק מן הכותל.

דובר 2: אה, אבל הטח כותל בטיט...

דובר 1: לא, כאן זה דבר אחר, כי כאן הוא הגדיל את הכותל. מחיצה זה כלום, עמוד, מי שבונה סתם עמוד באמצע בית סאתים, הוא לא עושה כלום. כי אתה רוצה שהעמוד יחשב כמו כותל חדש. כמו שבנית עכשיו כותל חדש. את חתיכת הכותל הזו תראה כחיצוני. לא רואים כחיצוני את הכותל כשהוא קרוב לכותל.

אבל אם עשו את הכותל עבה יותר, אז באמת עשו את כל הכותל. כל המקום נעשה קטן יותר.

דובר 2: אה, לכאורה, לא... לא... אה... יודע, צריך באמת כמות מסוימת פחות מבית סאתים. זה לא יכול להיות הכל, אבל צריך להיות משהו בעל חשיבות מסוימת שיכנס לבית סאתים משהו.

דובר 1: שאלתך צריכה להיות ההבדל בין טח כותל לעמוד. עמוד בצד כותל. כי אם זה... כי... אותו דבר, אתה עושה את זה קטן יותר, לשים משהו חתיכה לקיר, כביכול ליד הקיר אתה שם משהו. זה לא דבר אמיתי, כי זה לא מחובר לקיר מצד אחד, וזה גם לא גדול מספיק שייקרא כמו קיר בפני עצמו.

אבל כשעשית בפועל משהו, הקיר נעשה גדול יותר, אז באמת השטח שלך נעשה קטן יותר. שם לא השטח שלך נעשה קטן יותר, זה כאילו אתה שם משהו באמצע. אתה שם משהו, אתה לוקח את השטח. שם שמים קופסאות, לא לקחת את השטח. זה כמו לשתול עצים, שלא עושה את השטח קטן יותר. אבל בעשותך את הקיר עבה יותר, באמת עשית שיש פה פחות מבית סאתים.

דובר 2: בסדר.

הקיפו בתל – מחיצה על גבי מחיצה

התל בטקט

דובר 1: "הקיפו בתל שלשה", נו, איך נכנס התל? אנחנו עדיין לא היה לנו כאן תל, אז חסר לנו עוד קצת מידע.

דובר 2: שוב, מה יש כאן? "הקיפו בתל", מה זה אומר? איך, במקום של בית סאתים יש תל?

דובר 1: כתוב "כותל" בדפוס האחר, אני לא יודע.

דובר 2: אה, "הקיפו בכותל". לא "בתל".

דובר 1: כתוב כן. לא. "ספר ארץ ישראל" כתוב "בתל".

דובר 2: אה, אולי יש... לא, לא, כתוב כן "הקיפו בתל".

דובר 1: אממ... היה משהו תל. זה תל. המחיצה הייתה תל. אני לא יודע מה קרה כאן, איך נכנס כאן תל.

יודע מה זה נעשה, **ומתוכה למדינה ומדינה לתוכה**, ומותר לטלטל לכל הכיוונים.

למה עוזר הלחי בדיוק, אין לי מושג. מה זה אומר, לא הולכים להיות מותרים לטלטל מהנהר, לשם לא הולכים לטלטל. מהכרמלית לא הולכים להיות מותרים לטלטל. אז אני לא יודע מה הנהר עוזר. הייתי יכול לשנות את זה סתם בלי הנהר.

מה? למה בכלל משלמים על נהר? כן, מה חסר הנהר? שסתם רחבה אסור לטלטל. אומר, לא, הלחי זה מתיר. לא, הוא אומר כאן משהו על לחי. תנאי הלכה, לחי מתיר. אז מה נכנס הנהר? כן, מה זה המצד אחד פתוחה? זה מה שעושה שהלחי יוכל לעבוד? מעניין. לא ברור.

אולי המילה היא, כי אז יודעים שהולכים לעבור בבית הסתום להגיע לנהר, וזה הכל כאילו... אני לא יודע. חסר משהו מידע במעשה. זה אבל מאוד ספציפי. זה משהו נהר. כן, מדברים כאן משהו. זה מקרה כזה שהרחבה נעשית משהו חלק משימוש של המדינה. זה רחבה שמשמשים כדי לוכל ללכת ולבוא מהנהר, כדי להוכל להביא מים מהנהר. אולי כך זה נראה. זמנים דרך באדין, כך הוא אומר.

לא ברור. זה מעשה בגמרא. זה אחד המקרים שהרמב"ם מביא בדיוק כמו שהיה משנה מעשה בגמרא, וכדי לוכל שאלה דרבנן עם אחרים הם התוכחו איך צריך לעשות את זה. בסדר. לא, זה לא ברור.

יחיד ושיירא ששבתו בבקעה

עכשיו נבוא ללמוד לא בעיר, אלא בבקעות. זה אומר אנשים היו בבקעה, שלמדנו פירושו שטח פתוח גדול כמו שנוסעים, או שיש כאן שדות לפעמים וכדומה. והיה אדם יחיד.

מה הדין של בקעה? בקעה היא כרמלית, כן? בקעה היא בעצם כרמלית, כן. למדנו במפורש, בקעה תשע כרמלית, כן. אז אדם היה שבת בבקעה, הוא לא הלך הביתה, הוא היה בדרך, הוא עשה קמפינג שבת. כן, טוב, הוא עשה קמפינג.

דין יחיד ושנים

תלוי אבל כמה אנשים. זו הלכה מעניינת, זה תלוי כמה אנשים. אז, **יחיד ששונה בבקעה, עשה מחיצה סביב לה**, יהודי הלך לבקעה, הוא עשה מחיצה, הוא רוצה לוכל לטלטל שבת את הצ'ולנט שלו לאוהל של הקמפינג, כן. אז כך, **אם יש בה עד בית סאתים, מותר לטלטל בכולה**, כי זה נעשה רשות היחיד, עשה כראוי מחיצה.

ואם הוסיף על בית סאתים, אסור לטלטל בה, הוא עשה את זה גדול מדי, כן, זו בעיה. אם אדם הולך לבקעה והוא עושה מחיצה, לפי מה שאנחנו לומדים כאן, הוא צריך לוודא שזה פחות מבית סאתים, כי אם לא תהיה הגזירה שאסור לטלטל בו. המחיצה נראה שהיא לא נעשתה לשם דירה, היא נעשתה לשם עבר כמו. מדובר כי זו בקעה, הוא הולך לטייל, הוא בא לכאן לטייל, כן.

הוא מביא, השולחן ערוך אומר שזה באמת מעניין, זה רק אם הוא עושה מחיצה חלשה, לכאורה. וכאן אומר הרמב"ם לא את ההבדל.

וכן אם היו שנים, שני יהודים גם, עכשיו הלאה, זה נקרא בית סאתים, זה מוקף לדירה, ואי אפשר לטלטל שם.

דין שיירא — שלושה או יותר

אבל שלושה ישראלים או יותר על כן ששהו בבקעה, יותר משלושה יהודים שהלכו שבת לבקעה, הלכה חדשה, **הרי הן שיירא**, הם מקבלים דין שנקרא שיירא. **מותר להן לטלטל בכל צורכין, אפילו כמה מילין**, אז הם מותרים לטלטל כמה שהם רוצים, אפילו כמה מילין.

למה? כי לכאורה, מחנה נעשה לכאורה כנראה בדרך, כך זה נראה. זה נראה משהו כמו כי לעולם כל כך גדול בית סאתים לא שטח גדול, זה כבר לא נראה כמו כרמלית. כל בית סאתים גדול מדי שיאמרו שזו רשות היחיד לאדם. מדברים כן באמת אם לא מכוון לדירה. אבל אם יש שם, זה מעניין כי ההלכה היינו יכולים בעצם לא שניים קודם, שאם המקום לעולם גדול לגור,

דיני מוקף לדירה, רחבה, ושיירא בבקעה

רחבה שאחורי הבתים

דובר: אה, התחנתה נעלמה. התל התמוטט, ועכשיו נשאר רק הקיר? זה שקע באדמה, אני לא יודע. זה גר ממש ליד סדום או מה?

והרי העליונה קיימת, הואיל ונעשית העליונה לשם דירה. הבעיה למה המחיצה לא עוזרת היא כי זה מחיצה על גבי מחיצה. לא משתמשים יותר במחיצה על גבי מחיצה כי המחיצה הישנה התחנתה נפלה. נשאר לי עכשיו רק עם מחיצה אחת, והמחיצה הזו כן נעשתה לשם דירה. **והרי עכשיו נראין אלו, עכשיו רואים רק את המחיצה האחת שהיא מחיצה לשם דירה, הרי זהו, אין אמצעו זורקין וניטלין**, מותר כן.

אז עד עכשיו למדנו על נורמלי, כמו מקום קבוע, או לא, לא זה רציתי לומר, אני עדיין לא שם. עד עכשיו למדנו על כרפף, או מקום שאינו מוקף לדירה. עכשיו נלך ללמוד משהו סוג חדש של אופן שהוא בעצם אותו סוג של בעיות. אני לא יודע מה החידוש. החידוש הוא אולי שאפילו באופן כזה זה עדיין בעיה.

זה גדול יותר מבית סאתים, זה נעשה כמו כרמלית. זה לא רק כשזה בכלל לא מוקף לדירה, אלא אפילו זה מהצד האחר, זה מאחורי בתים. ממילא, אפשר אולי לומר שזה נקרא לענין שזה נקרא כמו חצר לבתים. אומרת הגמרא, אבל אם זה גדול יותר מבית סאתים, לוקחים את זה עדיין היתר נוסף, ולא זה נעשה כרמלית. זה נעשה רחבה.

יש דבר כזה שנקרא רחבה. העירובין מביא מהמשנה שיש דברים שונים. חצר נקרא גם מקום פתוח, אבל משתמשים בו. זה לא סתם יארד, יארד יפה. זה לא סתם מקום שמשמשים, חצר היא חלק מתשמישי הבית. והחצר היא בחזית הבית בדרך כלל.

אבל רחובות שמאחורי הבתים, שהוא מאחורה, אם לא משתמשים בו, אולי מטיילים שם, אבל לא משתמשים בו לעשות דברים, אז אפילו זה מוקף, פעם אחת טלטולין בו אלא בד' אמות, הזקן גזר, כמו כרמלית, שאסור לטלטל יותר מד' אמות.

ואפילו היה פתח הבית פתוח לתוכו, אפילו זה פתוח לבית שלך, לא אומרים שבגלל זה זה נקרא היקף לדירה שהוא מחובר. לא, מאחר שבנו אותו לא לשם דירה, אז יש לו דין של מקום שאינו מוקף לדירה, ואסור לטלטל בו אלא פחות מד' אמות.

אבל, **ואם פתח הפתח לשם ואחר כך הקיפה**, אם בנו את זה לכתחילה כך, כך נראה, קודם פתחו את הדלת ואחר כך עשו את ההיקף, אז, הפשט הוא שזה לא נבנה סתם בתור משהו מקום שמור למעבר, זה נבנה לכתחילה כדי להיות יותר כמו שומר משמרך לבית, אז **הרי זו כהיקף לדירה ומותר לטלטל בכולה**, אז מותר לטלטל בכולה.

אני מבין שאפילו אני לא יודע מה זה קשור למטרה, לא כי אז בנו אותו לשימוש, אלא נראה שזה דין, כי בנו אותו אחרי שפתחו לדלת, זה נקרא כמו חצר. וזה האופן איך זה נעשה חצר. במילים אחרות, הדינים הקודמים דיברו כשקודם בנו את הרחוב ואחר כך פתחו דלת. טוב מאוד.

רחבה פתוחה למדינה ולשביל הנהר

עכשיו יש עוד משהו דין מעניין, לא הבנתי בדיוק את הדין גם לא. יש רחוב, הבאתי תמונה. **פתוחה למדינה מצדה**, זה פתוח לעיר, זה אומר לבתים, לאו דווקא, למה? לרשות היחיד, כי מדינה פירושו... אה, הוא אומר מבוי. כן, זה חייב להיות מבוי, כי לא רשות הרבים לא יעזור.

ומצד אחר היא פתוחה לשביל המגיע לנהר, זה משהו מקום נופש. אז יש מהצד האחר דרך כזו שהולכת לנהר. אז זה גם דרך רחבה שאינה מוקפת לדירה לכאורה. זה מצד אחד זה פתוח לרשות היחיד, ומצד אחד זה פתוח לכרמלית. כן, משהו כזה, כן.

אז אז מה? **עושין לה לחי מצד המדינה**, עושה לחי בצד העיר, **והיא מטלטלת כולה, ומתוכה**, זה אומר הוא מותר עכשיו, זה נעשה כלי, אני לא

מה ההלכה החדשה? זה לא דעת תלמידי שיעור, יש לו מעשה חדש. **"שלושה מקומות המוקפין"**, ראינו תמונה איך צריך, **"שלושה מקומות המוקפין, שלושה מזירות זו בצד זו, ופתחין זו לזו"**, שלושה מקומות שכולם שלושה מצבים כאלה, פתוחים אחד לשני, מסתובב, **"אם שניים מן החיצונים רחבים והאמצעי קצר"**, כן, כמו שהוא מראה כאן תמונה, שניים ראשונים חיצונים רחבים והאמצעי קצר, כן, נראה, כן, זאת אומרת, יש מקום, האמצעי הוא כמו, הם בולטים אחד מהשני והשני, **"שנמצא לשניים מן החיצונים פסים מכאן ומכאן"**, יוצא שהם, שוב נפגשים הפסים, יש קצת קיר משני הצדדים עבור החיצונים, **"ואין אחד בזה"**, ואחר כך, **"ואין אחד בזה"**, זה גורם דיר אחד ודיר אחד, לא מהצדדים, אם כבר גורם דיר אחד, הוא מדבר כן עוד על שיירה, או זה כמו שיירה, זה כמו שרואים אותם כקבוצה אחת, נכון, זה לוחץ דיר אחד כאן ודיר אחד כאן ודיר אחד כאן, **"הרי אלו נעשים כשיירה, מותרים לטלטל"**. כך השיירה מקבלת כל צרכן, לא הוא מקבל את כל העולם. בכל אופן, בין השמשות של שבת עושים עירוב, יצטרך לעשות מחיצה, הוא ילך ייקח כמה שהוא צריך.

אבל להיפך, כן, **"אם האמצעי רחב"**, אם אפשר לדמין את התמונה ההפוכה, אני לא צריך לכתוב, כן, **"אם האמצעי רחב ושני החיצונים קצרים"**, האמצעי הוא בין הפס, **"ושני החיצונים"**, כן, הפסים הם כאן בדרך השנייה, **"ושני החיצונים"** יוצא שהפסים הם כמו מחיצות, פשוט המקום האמצעי מוקף במחיצות.

נכון, **"לפיכך אם שרו זה בזה וזה בזה וזה בזה, אין נותנין להן כל צרכן, אלא כל אחד ואחד יש לו בית סאתים בלבד"**, לא כל יהודי יקבל בית סאתים, אבל שלושה יהודים שקיבלו יותר מזה, נכון, כאן הוא לא מקבל. אבל יש עוד דרך שאפשר כן לקבל, **"אם היו זה בזה וזה בזה ושנים באמצעי"**, אם יש שני אנשים באמצעי, **"או שנים בזה ושנים בזה ואחד באמצעי, אז נותנין להם כל צרכן"**, זאת אומרת אפילו כשיש כן, כשהחיצונים רחבים.

דיון: למה עוזר שניים באמצע?

דובר 2:

נראה, מה העניין? למה? לא יודעים, אלא אם כן כשהאמצעי רחב, לא יודעים את הסוד. מה הסוד? נותנין להם כל צרכן, למה? לא ברור.

דובר 1:

אני מתכוון כי... איך הוא מסביר? זאת אומרת, מי שפתוח לשני כלול ביחד איתו, נכון? למשל במקרה, והם כולם ביחד, כל שלושת היהודים ביחד. אם זה המקרה, כן, אמצעי רחב והחיצונים צרים, כן, נניח כך, אז הוא, לא כל שלושה נפרדים, אולי רק שניים נפרדים, אז שלושה נפגשים כבר ביחד באמצע, או אחד עם אחד נפרד, אולי יש כלל של נשיאות, איכשהו נעשה כבר שלושה אנשים ביחד. זה הכל על איך מסדרים את שלושת היהודים, זה הנושא כאן. צריך להבין בדיוק את הפרטים, אם למישהו יש פעם נשיאות במקרה, צריך לבדוק את ההלכה.

כן, עכשיו נלך לבדוק מחיצה. כן, טוב. למדנו שמחיצה, מה עושה רשות היחיד? רשות היחיד עושה קולות וחומרות וכו'. צריך לדעת מה זה מחיצה? כללי המחיצה.

הלכה ט"ו: כללי המחיצה

מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה

דובר 1:

אני אומר את הרמב"ם כך, מה פירוש מחיצה? אומר הרמב"ם, **"כל מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה"**, בנו משהו, אבל בנו חלש מאוד, שמרוח רגילה, רוח נורמלית שהיא תכופה, זה יפול, **"אינה מחיצה"**, כי זה לא מחזיק באמת.

מחיצה שאינה עשויה לנחת

עוד, **"וכל מחיצה שאינה עשויה לנחת"**, זה לא נעשה שאפשר יהיה לנוח שם, או שאפשר יהיה להשתמש במקום, **"אינה מחיצה"**. למשל, כשבנו

רואים את זה שזה לא נכון. זה רק כשנוסעים בדרך, שיש להם את השבת שלהם... רק ה, בואו נחשוב את כל המעשה.

לא ברור אם זה לא דווקא לדירה. זה כמו חצי לדירה, זו דירת עראי. הוא עושה רק לשבת דירה לשבת. אז, אם זה מרובה, אולי כמו שאתה אומר, אדם אחד לא צריך כל כך הרבה שטח, אבל יותר משלושה אנשים יכולים כמה שטח שהם רוצים.

תנאי: שלא ישארו בית סאתים פנוי בלא כלים

אבל אני חושב שזו קולא רק בדרך, באופן כזה, כששיירא. וזה אומר גם תנאי, זה נשמע כמו שלך, **"שלא ישארו במחיצה שהקיפו בית סאתים פנוי בלא כלים"**. לא יכול להישאר מהמחיצה שהם הקיפו, שיהיה שני סאה בית סאתים ריק בלי שום כלים. זה אומר, הוא צריך לשים בכל בית סאתים משהו דבר שיש להם.

"אבל אם נשארו בית סאתים פנוי בלא כלים, ולא צריכין להו", זה אומר הם לא צריכים את השטח, אם הם כן צריכים, זה אומר שיש כלים, זה צריכין להו, כן, הם משתמשים, הם עושים שם משהו, אז **"אוסרין לטלטל בכל המחיצה אלא בארבע אמות"**. אז לא עוזר, והם אסורים לטלטל בשטח.

זה באמת נראה כך, שכי זו שיירה הוא צריך יותר מקום, אז כל המקומות שהוא משתמש נקרא בית דירה. אם זו שיירא. זה אפילו כמה מילין.

קושיא: סתירה בין "כמה מילין" לתנאי "בלא כלים"

המשך דיני שיירה ומחיצות

יש כאן פשוט קצת סתירה באוזני, אם זה קמל קמל מילין... נוסעים, אני מתכוון גמלים, הם נוסעים כך כמו... נכון, הם צריכים יותר מקום, אפשר לשמוע את זה. זה מחנה שלם לא... זה קצת מעניין, קודם הוא אומר אפילו קמל מילין, ועכשיו... "פנוי בלא כלים" הוא מתכוון כנראה לא שאפשר עכשיו לעשות צבא ולשים על כל עשרה רגל כלי אחד.

נראה שבכל אופן אז צריכים יותר מקום, כי באים ביחד עם חפצים ושקים, כי נוסעים שיירה, נוסעים ויש דברים. אני לא יודע.

קטנים בשיירה

בשביל עקוט אחד לא עושים שיירה, אבל אם יש שני אנשים עקוטים, לא עוזר, צריך להיות שלושה גדולים. כן, שלושה גדולים. שאלתי את החכמים, הם אומרים שעקוטים... מה הקשר?

דיון מת אחד מהן

אבל אחד מת, **"שלושה שהיו מהלכין בדרך, ומת אחד מהן"**, הוא עשה קודש שביעי, הוא עשה שבת, באמצע שמונה כרכים נבוך, יכול להיות טרגדיה. אחד מהם מת, ועכשיו הם נשארים שניים, האם הם לא יטלטלו יותר.

התירוץ הוא, לא, **הרי הם טהורים לטבול בקלי, לכאורה**, כי כשנעשה שבת זה נקרא כן מקום מיקח ולדירה, או מקום מיקח ולדירה לשלשה, כך הוא מתכוון. אבל להיפך, תהיה טוב, כך הוא אומר, לא יכול להיות. להיפך, מילא תאמר שיוצא חומרא, לא יכול להיות.

מחיצות של שיירה וכללי המחיצה

שלושה מקומות המוקפין זו בצד זו

דובר 1:

אבל להיפך, תהיה טוב, כך הוא אומר, **"היו שניים"**, להיפך, בכל אופן אז יבוא חומרא, **"היו שניים ושבתו בבית זה"**, הם קבעו שביתה במקום גדול שאסור לטלטל שם, **"ואחר כך בא להם שלישי"**, באמצע שבת בא שלישי, איך הוא בא באמצע שבת, לך תדע, **"אסורין לטלטל אלא ארבע אמות, כשם שהיו קודם שיבוא זה"**. השביתה היא הגורמת, לא הדורין, בשעה שנעשה שבת צריך להיות כבר שלושה דורין, לא המגורים בפועל, אפילו עכשיו בשעת סעודה יש כבר שלושה אנשים לא עוזר כי... כן.

דובר 1: לא, אתה צריך להבין, הפרץ, הפרץ, העשר לא צריך להיות גדול יותר מה...

דובר 2: לא, פרוץ מרובה זה הכלל, כמו שלמדנו, פרוץ מרובה זה אפילו פרץ של אמה. אז אפילו על ה... והאם מחשבים גם את הדלת? עם הפתח?

דובר 1:

עם הפתח? נכון.

שיטת הרמב"ם: צורת הפתח לא עוזרת על פרוץ מרובה

פרוץ מרובה, כך יש פוסקים אחרים שמביאים כך ששיטת הרמב"ם היא שפרוץ מרובה, שצורת הפתח לא עוזרת על פרוץ מרובה. במילים אחרות, צורת הפתח עוזרת על הבעיה של עשר אמות, אבל אחרת זה לא עוזר. אני מתכוון אותו דבר, עשר ופחות מעשר אמות לא עוזר, זה עוזר רק... צריך להיות שתי הקולות. צריך להיות גם פרוץ מרובה, לפי הרמב"ם אין עצה לעירוב. זו הנקודה. פרוץ מרובה אף פעם לא... תמיד מבטל את המחיצה.

חידוש: נפקא מינה לגבי עירובים מודרניים

למשל העירוב שלנו שעושים צורת הפתח, שהוא בעצם רק צורת הפתח, אבל בוודאי פרוץ מרובה על העומד, לשיטת הרמב"ם, לשיטת הרמב"ם זה לא עוזר. ולכן יש מי שרוצה להיות רמב"מיסט גדול לא צריך לסמוך על עירובים כאלה בדרך כלל. יכול להיות שבאמת למשל כאן ברחוב... יש מקומות שכן. למשל ברחוב שלי, יכול להיות שיש כן פרוץ עומד מרובה שזה הולך, שזה הולך.

דובר 2:

כן, אבל אם רוב הוא צורת הפתח, אז זה לא יותר רוב.

דובר 1:

כן, אם פרוץ מרובה על העומד, לשיטת הרמב"ם זו בעיה. זה לא עוזר.

דובר 2:

הוא עדיין לא אמר רמב"ם. הוא עדיין לא אמר אמת.

דובר 1:

אוקיי. עוד עוד עוד.

הלכה י"ז: לבוד במחיצות

פרצות פחותה משלשה

דובר 1:

"במה דברים אמורים במחיצה בזמן שהפרצות משלשה טפחים ומעלה, שהפרצות הן אויר, אבל אם היו הפרצות כל פרצה פחותה משלשה, הרי זו מחיצה אפילו שהפרוץ מרובה על העומד, שכל פחות משלשה הרי הוא כלבוד." כל פחות משלשה פירושו כלבוד. במילים אחרות, לגבי לבוד אין בעיה של פרוץ מרובה. נכון.

הלכה י"ח: מחיצה של קנים וחבלים

קנים

דובר 1:

הוא נותן דוגמה על הפרצה. הוא נותן עצה. **"הרי שנקב קנים"**, הוא לא בנה קיר, הוא רק העמיד הרבה מקלות. **"ואם אין בין כל אחד וחבירו שלשה טפחים"**, רואים כאילו בין כל שני קנים יש קיר. זה עושה לבוד.

חבלים

כך גם **"נקב חבלים, ואם אין בין חבל לחבירו שלשה טפחים, הרי זו מחיצה גמורה, אף על פי שהיא שתי בלא ערב או ערב בלא שתי, שצריך רק או שתי או ערב"**. כאן שלושה טפחים מלמעלה, גם הוא מדבר על המהלך באידיש, אז זה יכול להיות ששלושה טפחים צריך להיות שלושה טפחים ריבוע. לא, אפילו יש שלושה טפחים שלמים ריקים עד למעלה, או להיפך, ועדיין זה נקרא מחיצה גמורה.

מסיבות אחרות. אני יודע, קיר ישן שבנו עבור בית שלא בנו לנסיעה, אני לא יודע מה, לא בנו למחיצה, אינה מחיצה. צריך להסביר יותר, אינה עשויה לנחת. הוא אומר שהוא לא הביא את זה, לא ברור מה זה אומר, מה פירוש עשויה לנחת? הפירוש של עשויה לנחת פירושו שזה לא נעשה לשם קביעות, לשם שזה יישאר שם לעולם, לנחת שהמחיצה תישאר שם. זאת אומרת, זו מחיצה, מחיצה זמנית, או זו מחיצה שהיא לא... שהיא זמנית, אינה מחיצה.

מחיצה שעשויה לצניעות בלבד

עוד תנאי במחיצה, **"וכל מחיצה שאינה עשויה אלא לצניעות בלבד"**, רק שאפשר יהיה להתלבש שם, להתפשט, דבר כזה, זה לא נעשה לשימוש שהמקום יהיה מוקף בקיר, אלא כדי לשמור על הצניעות, **"אינה מחיצה"**.

מחיצה שאין בגובהה עשרה טפחים

ועכשיו הגודל, **"וכל מחיצה שאין בגובהה עשרה טפחים או יותר"**, זה לא גבוה מספיק, **"אינה מחיצה גמורה"**. אולי קצת מחיצה זה, ובהלכות אחרות מסוימות. הוא אומר שזה נעשה כרמלית, אבל זה לא נעשה רשות היחיד. משהו זה כן נעשה, מקום פטור, אבל זה לא...

מה קורה אם אדם חפר מתחת לאדמה חמישה? או לא חפר, הוא אפילו עשה גבעה קטנה, גודר חמישה, וגודר, הוא עשה גבעה עם אבנים או משהו, תל, ועל זה הוא בנה מחיצה שמשתרעת, זה לא קיר אחד, זה חצי קיר וחצי קיר, כמו שהיה לנו קודם אצל התל. אוקיי, עוד הלכות.

הלכה ט"ז: פרוץ מרובה על העומד

הכלל של פרוץ מרובה

דובר 1:

כן, **"כל מחיצה שיש בה פרוץ מרובה על העומד"**, שהמחיצה יש בה פרצות גדולות ויותר פתוח מאשר סגור, והמקום שפתוח, הפרצות, גדול כמו העומד, מחיצה אחת. זה גדול יותר, זה פרוץ מרובה. **"אבל אם הפרצות באות, אם הן שתיהן באותו גודל, זה כשר עם שערים"**.

פרצה יותר מעשר אמות

אבל זה רק כשזה פרוץ כמו עומד, כי יש הרבה פרצות קטנות. אבל אם פרצה אחת גדולה מאוד, זו בעיה גדולה. הוא אומר כך, **"בודאי שאלו יועילו בה פרצות, פרצה שהיא יותר מעשר אמות"**. פרצה של יותר מעשר אמות מבטלת לגמרי את הקיר, את המחיצה. אבל זה כשזה גדול מעשר אמות. אבל עשר אמות עצמן, **"הרי היא כפתח"**. עשר אמות פירושו כמו פתח וזה לא מבטל.

דובר 2:

הרי היא כפתח פירושו גם לגבי העניין של פרוץ מרובה על העומד, שלא מחשבים את העשר אמות כי זה פתח? או לאו דווקא? אני אומר, יש כמה פרצות, אבל פרצה אחת היא עשר אמות. האם פעם אחת שאומרים שזה פתח, לא מחשבים את זה בכלל?

צורת הפתח

דובר 1:

החלק הבא, **"ובלבד שתהיה לה צורת הפתח"**, ממש צורה, לא סתם ריבוע. זה שעשר אמות זה פתח וגדול מעשר אמות זו פרצה, לא פתח, זה רק כשאין לזה צורת הפתח. אבל אם יש לזה צורת הפתח, יש משהו שנראה כמו דלת, עם שני עמודים בצדדים, או יש משקוף, משהו שעושה את זה לפתח, אז אפילו יותר מעשר אמות זה בסדר המחיצה, זה לא עושה קלקול במחיצה, כי זו דלת.

אבל הוא אומר, **"אבל אם יש בה פרוץ מרובה"**, אם הדלת גדולה יותר מכל המחיצה, לא עוזר אפילו הדלת היא פתח.

דיון: צורת הפתח ופרוץ מרובה

דובר 2:

אבל אני עדיין לא יודע מה קורה כשיש את הדלת, הדלת היא מספר מסוים, ויש עוד כמה פרצות קטנות. אותו דבר, יהיה פרוץ מרובה.

שיעור גובה

"וצריך שיהא גובה הקנה עשרה", כשעושים את המחיצה עם קנים, הקנים צריכים להיות עשרה טפחים לכל הפחות, שיהיה שיעור מחיצה. **"או שיהא מן הארץ עד סוף עובי החבל העליון עשרה"**, אם הלכו עם חבלים, הלכות מחיצה - צורת הפתח, חומרים למחיצות, ודינים של מחיצה מאדם

צורת הפתח - גובה עשרה טפחים

דובר 1: שמהאדמה עד סוף עובי החבל העליון צריך להיות עשרה טפחים. כבר שמת חבלים, אבל צריך להיות כל שלושה, לא יכול להיות בין שלושה טפחים, והעליון צריך להיות עשרה טפחים, אי אפשר לשים טפח או שניים או שלושה, נכון? שאין מחיצה פחותה מעשרה, מחיצה צריכה להיות לכל הפחות גבוהה עשרה.

איך לומדים את זה? **על השירים העליונים, הלכה למשה מסיני.** הרמב"ם מתכוון שהעשרה, המחיצה היא הלכה למשה מסיני, שקיבלו שמחיצה היא עשרה טפחים, ושלבוד הוא שלושה טפחים, דברים כאלה. מאוד נחמד.

צורת הפתח - ההגדרה

דובר 1: ועוד, עכשיו הוא הולך לומר מה היא צורת הפתח שהוא אמר, הוא אומר שאם יש לזה צורת הפתח, אז אפילו אם זה גדול מעשר טפחים. כן, מה זה? מה זה? **צורת הפתח האמורה בכל מקום, היא? היא אפילו קנה אחד עומד מכאן וקנה מכאן, שני מוטות, וקנה על גביהן, עם צורת הפתח, קנה על גביהן.**

דובר 2: חס?

דובר 1: כן. **גובה שני הלחיים,** אז הקנים מהצד הוא קורא עכשיו לחי. את הלחי בדרך כלל פירושו שאין צורת הפתח, כן, לא להתבלבל, אבל כאן קוראים לזה, הלחי פירושו כמו המזוזה, כן, הצד, צריך להיות עשרה טפחים. **גובה שני הלחיים עשרה טפחים או יתר, והקנה העליון שעל גביהן, או שני הלחיים, אלא שיש ביניהם כמה אמות, אפילו הם לא נוגעים, אבל גובה הלחיים עשרה.**

הקנים צריכים לדעת להחזיק דלת

דובר 1: מה היא צורת הפתח? אומר הרמב"ם, מה צריך להיות? צורת הפתח, אומרים **"צריך שני קנים הראויים לקבל דלת"**. אה, צורת הפתח צריכה להיות מוטות חזקים כאלה שיוכלו באמת לעשות עליהם דלת. אפילו לא עשו דלת, אבל זה צריך לדעת להחזיק דלת. **אפילו דלת של קש,** אפילו זו דלת חלשה, זה לא צריך להיות דלת חזקה כל כך, אבל זה דבר כמו דלת של קש. זה משהו דלת מינימלית. קש, אוקיי.

דובר 2: כן, אתה מתכוון לומר הקנים, צריך להיות חזק מספיק המוט ששמים שאפשר יהיה לשים עליו קצת דלת.

דובר 1: כן.

פתח בצורת כיפה

דובר 1: עוד אופן של צורת הפתח שצריך להיות שם חזק.

דובר 2: כן, פתח בצורת כיפה.

דובר 1: הוא אומר שיש כאן שני קנים, ומעל זה שמים עוד קנה. אבל מה קורה שהעליון הוא עגול, הוא כיפה? אז איך מחשבים את זה? אפשר היה לחשוב שזה לא עשרה טפחים, כי זה מתעקם, אין גובה שלם של עשרה טפחים. אבל לא רואים כך, אלא **"אם יש באורך רגלי הכיפה עשרה טפחים"**, אפילו זה הולך עגול, ואין... זה לא עומד בגובה עשרה טפחים, זו צורת הפתח.

דיון: השיעור של עשרה טפחים בכיפה

דובר 2: אבל צריך להיות עשרה טפחים משני הצדדים. יש כן עשרה טפחים, רק לא בטוח... אני לא יודע אם אני שואל טוב, יכול להיות פחות מעשר טפחים זו קורה כשרה?

דובר 1: צריך לדעת להיכנס לפתח. אם זה ממש עשרה טפחים בכל העגלגלות, אז זו דלת קטנה.

דובר 2: נכון, אבל משני הצדדים, סוף כל סוף זה נעשה עגול, צריך כבר להיות עשרה טפחים, או... אני לא יודע בדיוק. אני לא יודע אם אני שואל טוב, צריך להיות עשרה טפחים בדיוק?

דובר 1: **"ומקודם שמתחיל הפתח לעגל"**, כך הוא אומר.

דובר 2: נכון, אבל זה לא כתוב ברמב"ם כראוי. אני לא יודע.

צורת הפתח שעשאה מן הצד

דובר 1: כאן יש משהו יסוד מעניין של כלל, איך אי אפשר לעשות את צורת הפתח.

דובר 2: כן, **"צורת הפתח שעשאה מן הצד, אינה כלום"**. מעניין.

תרגום לעברית

דובר 1: נכון, צורת הפתח שמדברים עליה צריכה להיות באמצע הקיר. דלת רגילה עושים באמצע הקיר, ועושים את צורת הפתח. **"וכן אם עשאה באויר באמצע"**, זה דבר מעניין. צריך להיות קצת קיר, אבל אין שם לחי, אז צריך לשים משהו רחב יותר, ורוצים לעשות שם צורת הפתח. ההלכה והמפרשים שואלים את השאלה, ובאמת יש שיטות אחרות שלא מחזיקות כהלכה, יש להם פירושים אחרים ב"מן הצד".

דובר 2: אוקיי.

דיון: צורת הפתח ומחיצות

דובר 2: בוא נמשיך ממה עושים מחיצה. אם לא הבנתי, צורת הפתח שלמה היא מספיק שתי מחיצות, שני צדדים?

דובר 1: לא, זה... לא, למה? לא, צורת הפתח היא כך. אבל מבוי צריך רק בצד אחד לחי. אני בכלל לא צריך שום צורת הפתח. אבל מקומות אחרים שצריך להיות רק לחי, אבל צורת הפתח היא משני הצדדים, כך אני מתכוון.

דובר 2: אוקיי.

בכל עושיין מחיצה - חומרים למחיצות

דובר 1: בוא נמשיך ממה אפשר לעשות את המחיצה, כן? **"בכל עושיין מחיצה"**, אפשר מכל דבר לעשות מחיצה. כבר דיברנו על הגודל, עכשיו מדברים על החומר של המחיצה. **"בין בכלים, בין באוכלים"**, אפשר להשתמש באוכל. **"בין באדם"**, אפשר לקחת אדם ולכפות ולשים אותו שם. **"אפילו בבהמה חיה ועוף"**. אבל **"והוא שיהיו כפותין"**, אם זה אדם או בהמה צריך לכפות אותם **"כדי שלא ינודו"**, כי אם הם זזים זה כמו "אחד עומד ואחד יושב", אי אפשר.

לא ברור שאדם צריך להיות כפות, בהמה צריך. אדם יכול להתאפק.

דובר 2: כן, בהמה תברח. אדם... תעמיד אותו שם ערב שבת, תחזור מוצאי שבת לראות אם הוא עדיין עומד.

דובר 1: לא, הוא לא צריך לעמוד כל השבת. הוא צריך לעמוד כמה דקות, נראה את הענין מאוחר יותר.

דובר 2: כן, נראה. תסתכל בהלכה הבאה ידברו על זה.

דובר 1: אבל יש, כן, אם צריך תלטל משהו ורוצים לעשות מחיצה, אי אפשר להעמיד אנשים והם יהיו המחיצה. זה לא צריך להיות בדעת, עוד נראה.

מחיצה העומדת מאליה ומחיצה הנעשית בשבת

דובר 1: **"מחיצה העומדת מאליה הרי זו כשרה"**. זה לא צריך להיות "מאליה", זה לא צריך להיות בנוי. יש מחיצה, אפשר לא לחשוב עליה כמחיצה. ו"מחיצה שנעשית בשבת", אם עושים מחיצה בשבת, גם זה טוב.

דובר 2: אבל מותר?

דובר 2: אוקיי, עוד הלכה.

אילן שמתיישר על הארץ

דובר 1: עץ, אילן, עץ שמתכופף על הארץ, **אילן שמתיישר על הארץ**, הוא כך, **אם אינו גבוה מן הארץ שלושה טפחים**, אם העלים, החלק של העץ, לא גבוה מהארץ שלושה טפחים, אז **ממלא בין בדי עולה תבן וקש**, הוא יכול להכניס עוד חתיכות עץ בין הענפים כך שזה יגיע עד הרצפה. **וקושרו ומהדקו**, והוא צריך לקשור את התבן והקש, **עד שיהא עומד ברוח מצויה ולא יתנדנד**, דיברנו שהמחיצה צריכה להיות יציבה, שתוכל לעמוד ברוח מצויה, **ומטלטלין תחתיו**, ובוזה זה נעשה מחיצה.

דיון: למה הוא צריך למלא?

דובר 2: נכון. למה הוא בכלל צריך את המרווח שיש יותר משלושה טפחים בין העלים?

דובר 1: נכון, נכון, כי העלים לא מספיק קרובים לקרקע לבוד, שיהיה... הקרקע כן, אבל הם לא קרובים אחד לשני, כי יש שלושה טפחים, אינו גבוה מן הארץ שלושה טפחים.

דובר 2: נכון. אם זה גבוה יותר, הוא יכול גם אולי למלא, אבל אני לא יודע. זה לא ברור. אה, מה חסר?

דובר 1: לא, הוא אומר אם אינו גבוה מן הארץ שלושה טפחים, ממילא צריך להוסיף.

דובר 2: לא, להיפך, אם זה לא גבוה שלושה טפחים, צריך לבוד. אם הוא מוסיף בצד, סתם כך, כדי שלא... אה, הוא צריך להוסיף להביא שלא יקפוץ, זה סייעתא.

דובר 1: זו המילה, כי זה יכול לזוז.

דובר 2: לא, הזזה היא הבעיה. בעצם העץ טוב, הבעיה היא שזה יכול לזוז, ממילא צריך לדחוס אותו.

דובר 1: אבל למה הוא צריך להיות ממלא בין בדיו?

דובר 2: כי זה גורם שלא יזוז.

דובר 1: לא, הקושרו ומהדקו גורם שלא יזוז. אני יודע, אני לא יודע. אז, זה סייעתא, אבל הוא לא אומר את השלושה טפחים. זה לא שהוא עושה... הוא עושה... אני לא יודע. מבין? כלומר בעצם זה טוב, אבל המעלה היא, כך מביאים מפירוש המשניות, המעלה היא גם כדי שלא יקפוץ, לא ברור.

השיעור של בית סאתים

דובר 1: אבל והוא שתהיה תחתיו עד בית סאתים, אבל רק אם זה עד בית סאתים. אם זה גדול יותר מבית סאתים, כמו שלמדנו קודם, זה לא עוזר. עד בית סאתים, אמת, תחתיו ד' אמות, **ובלבד שתהיה תחתיו**

פרק ט"ז: סיכום — מקום שלא הוקף לדירה ומחיצה

הלכה ב (המשך) — מחיצה העליונה וגובה

דובר 1: אז על כל פנים בעצם זה טוב, אבל המעלה היא, כך מביאים מפירוש המשניות, שהמעלה היא גם כדי שלא ירבו לקפוץ. לא ברור.

אבל והוא שתהא תחתיו בית סאתים, אבל רק אם זה עד בית סאתים, אם זה גדול יותר מבית סאתים, כמו שלמדנו קודם, זה לא עוזר.

כך גם מחיצה, מקום שלא הוקף לדירה, זה שגובה לא גדול יותר מרגל המחיצה, זה יעשה טוב יותר.

דובר 2: כן, אבל זה פשוט לגמרי.

דובר 1: כן.

סיכום של פרק ט"ז

דובר 1: אוקיי, עד כאן פרק ט"ז. מה שלמדנו בפרק זה שתי הלכות:

הלכה א — מקום שלא הוקף לדירה

דובר 1: אסור, זה בונה. "ואם נעשית בשוגג, מותר לטלטל בה עד מוצאי שבת". "והוא שלא תעשה על דעת המטלטל", אסור לעשות זאת על דעת המטלטל. אם יש מטלטל, אנחנו קונסים אותו כמו "כדי שיעשה", זו המילה?

דיון: מחיצה שנעשית על דעת המטלטל

דובר 1: הוא מדבר עכשיו, בוא לא נתבלבל, על מחיצה שאסור לעשות. ובוא נגיד לא בדרך זו, כן, אדם עומד. אדם.

דובר 2: נכון.

דובר 1: אתה לא רוצה לעשות לדעת על הטלטול.

דובר 2: נכון.

דובר 1: האם התכוונתי לדעת על הטלטול? האם התכוונתי שזו מחיצה שאסורה בשבת על הטלטול? אפילו זה בשוגג, אפילו אני במזיד, אפילו אני לא מתכוון, אסור לטלטל בה. כלומר, אם אחר עשה בשוגג מחיצה, אתה יכול להשתמש במחיצה לשבת. זמן רב הוא עשה זאת בשבילך, אפילו בשוגג, הוא לא ידע שזה שבת, הוא חשב שהוא עושה מחיצה סתם לכבוד, אני לא יודע מה, ובכל זאת, מכיוון שהיה לו אותך בראש, זה נאסר. זה סוג של קנס.

דובר 2: אבל, או במזיד, הוא לא התכוון אליך, כן?

דובר 1: אבל אם הוא עשה בשוגג בשביל אדם אחר, אז אתה יכול להשתמש במחיצה בשבת.

דובר 2: נכון, טוב.

מחיצה מאדם בשבת

דובר 1: איך עושים מאנשים, מותר לעשות מחיצה מאדם בשבת, שיעמיד זה בצד זה, **ובלבד שלא יודיע לאלו העומדים שבשביל לעשות מחיצה העמידן**. אומרים להם, עמדו כאן, אבל אסור להגיד להם שהם עומדים שם כדי לעשות מחיצה.

דיון: למה אסור להגיד?

דובר 2: למה המודעות, כשחושבים שזו מחיצה זה לא טוב?

דובר 1: נראה שזה סוג של בונה, שהוא מביא כאן אולי חשש בונה, שאסור לעשות בשבת. זה לא ממש בונה, זה משהו כמו... אם הם יודעים, הם ירגישו כאילו הם עושים משהו בונה בשבת, או שיש איזו דמיון לבונה. אומרים להם, עמדו כאן, הרב אמר אל תדברו קושיות, ובינתיים כבר מטלטלים.

דובר 1: ולא יעמיד אותו אדם שרוצה להשתמש במחיצה זו, לא אותו אדם, האדם שהעמיד אותם.

דובר 2: לא, אפילו, כלומר, צריך להעמיד את האדם, אסור להגיד לו שהם עושים מחיצה. אפילו לא יעשה אותו אדם, זה שצריך את המחיצה, **אלא יעמיד אותן אחר שלא לדעתו**. כלומר, שולחים שליח, הוא יגיד לאנשים לעמוד שם, ולא יגיד להם למה. נכון?

דובר 1: נכון. אז אם פתאום מישהו קורא לו והוא אומר לו ערב שבת, עמוד כאן לרגע, הוא יידע שמשתמשים בו עכשיו כמחיצה. הוא לא יידע, כי אז זה יהיה אסור. אל תגיד. מעניין.

דובר 2: כן.

דיון: ההסבר של הדינים

דובר 2: מה ההסבר של הדברים האלה? למה לא להגיד? מה זה שהמודעות עושה את זה פסול?

דובר 1: כי זה נעשה כמו סוג של בונה כלי. אם הם יביאו אותם לכאן, זה פשוט. אבל אם הם לא יודעים, אני מתכוון, אדם הוא מחיצה, סתם הוא לא יודע, אני אשתמש בו, אבל אני לא מעמיד אותו בתורת מחיצה בפנים. וגם האדם שצריך את המחיצה לא הוא זה שמעמיד אותם.

דובר 2: נכון, זה גם יותר דומה לבונה, כי הוא כאן עסוק בעשיית מחיצות.

דובר 1: זה סייעתא. זה לא ברור.

- הלכה אחת היא, מחיצה, מקום שלא הוקף לדירה שהוא גדול יותר מבית - מה אם יש פרוץ מרובה על העומד סאתים, אסור לטלטל ד' אמות בשבת, גזירה מדרבנן.
- הלכה ב — פרטים של מחיצה
- ההלכה השנייה היא, מה זה מחיצה? כל אחד מבין פחות או יותר מה זה מחיצה, אבל כמה פרטים לגבי מחיצה:
- מה אם יש פרוץ מרובה על העומד
 - מה אם יש פתח בזה
 - וכו'